

FARNÍ INFORMÁTOR

32. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 11. LISTOPADU 2007

Až procitnu, Hospodine, nasytím se pohledem na tebe.

PEREGRINATIO AD FONTES FIDEI, státióve farním kostele sv. Martina v Bánově, 18. března 2007

K: Bratři a sestry, náš Pán Ježíš Kristus i Bůh, náš Otec, který nás miloval a ve své dobrotě nám dal nepomíjející útěchu a radostnou naději – on sám ať potěší naše srdce, vyslyší naše prosby a utvrdí v každém dobrém činu i slovu:

L: BOŽE, POPŘEJ SLUCHU NAŠÍ MODLITĚ.

- Králi všehomíra, tys vírou v život věčný posiloval odhodlání mučedníků doby makabejské: dej, ať se tvé slovo šíří svědectvím Církve a je přijímáno s úctou, abychom byli osvobozeni od lidí zvrácených a zlých, vědomi si toho, že věřit není dáno všem.
- Bože věrný, veď věřící naší farnosti k tvé lásce, aby byli trpěliví tak, jako byl Kristus.
- Bože, nejkrásnějším znamením tvého království mezi námi je láska: dej ať následujeme příklad sv. Martina, aby slunce její vzešlo naší zemi zas, i když kol dokola nepřízeň a mráz.
- Bože, tys Mojžíšovi v hořícím keři naznačil, že mrtví vstanou, a vzkříšením svého Syna jsi potvrdil svá zaslíbení: dej věrným zemřelým, ať se sytí pohledem na tebe.

K: Bože Abrahámův, Izákův a Jakubův, Bože našeho Pána Ježíše Krista, ty nejsi Bohem mrtvých, ale živých, neboť všichni žijí pro tebe. Popřej sluchu prosbám této své rodiny a veď ji cestou života. Prosíme o to skrze Krista, našeho Pána.

L: Amen.

LITURGICKÉ TEXTY 32. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – 2 MAK 7,1-2.9-14

Čtení z druhé lmihy Makabejské.

Přihodilo se, že zajali sedm bratrů s jejich matkou. Král je dal mrskat biči a volskými řemeny, aby je přinutil jíst zakázané vepřové maso. Jeden z nich, který se stal jejich mluvčím, řekl: "Co se nás ptáš a o čem se chceš od nás poučit? Jsme odhodláni spíše zemřít než překročit božské zákony otců." Druhý pak v poslední chvíli řekl: "Ničemo, bereš nám přítomný život, ale král všehomíra vzkřísí nás k věčnému životu, protože umíráme za jeho zákony." Po něm byl týrán třetí. Když ho požádali, aby vyplázl jazyk, který mu chtěli uříznout, nebojácně vztáhl ruce na oheň a neohroženě řekl: "Dostal jsem je z nebe, ale kvůli Božím zákonům se o ně nestarám a doufám, že je znovu od něho obdržím." Sám král a jeho družina žasli nad duševní silou jinocha, který se vůbec nestaral o bolesti. Když zemřel, dali se do stejného mučení a týrání čtvrtého, který krátce před smrtí řekl: "Je dobré být poslán na smrt od lidí, když můžeme doufat od Boha, že znovu budeme od něho vzkříšeni. Pro tebe však vzkříšení k životu nebude!"

ŽALM 17

Slyš, Hospodine, spravedlivou žádost, – všimni si mého nářku, – popřej sluchu mé modlitbě z bezelstných rtů! Mé kroky pevně setrvaly na tvých stezkách, – nezakolísaly mé nohy. – Volám k tobě, protože mě vyslyšíš, Bože, – popřej mi sluchu, slyš mé slovo! Opatruj mě jako zřítelnici oka, – do stínu svých perutí mě ukryj. – Já však ve spravedlnosti užitím tvou tvář, – až procitnu, nasytím se pohledem na tebe.

2. ČTENÍ – 2SOL 2,16-3,5

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.

Bratři! Náš Pán Ježíš Kristus i Bůh, náš Otec, který nás miloval a ve své dobrotě nám dal nepomíjející útěchu a radostnou naději – on sám ať potěší vaše srdce a utvrdí v každém dobrém činu i slovu. A tak, (bratři), modlete se za nás, aby se slovo Páně dále šířilo a bylo přijímáno s úctou, jak je tomu i u vás, a abychom byli osvobozeni od lidí zvrácených a zlých, neboť věřit není dáno všem. Ale Pán je věrný: on vás bude silít a chránit od zlého. Spoléháme na vás, že s pomocí Páně děláte a budete dělat, co vám nařizujeme. A Pán ať řídí vaše srdce k Boží lásce a k tomu, abyste byli trpěliví tak, jako byl Kristus.

EVANGELIUM – LK 20,27-38

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

K Ježíšovi přistoupilo několik saduceů, kteří tvrdí, že není vzkříšení, a otázali se ho: "Mistře, Mojžíš pro nás ustanovil: ‚Zemře-li někomu bratr, který měl manželku, ale byl bezdětný, ať si tu manželku vezme jeho bratr a zplodí svému bratru potomka.‘ Bylo tedy sedm bratrů. První se oženil a zemřel bezdětný. Ženu si vzal druhý a třetí a stejně tak všech sedm, nezanechali však děti a zemřeli. Nakonec zemřela i ta žena. Kterému z nich bude tedy ta žena náležet při vzkříšení? Vždyť ji mělo za manželku všech sedm!" Ježíš jim řekl: "Lidé tohoto světa se žení a vdávají. Ale ti, kdo budou uznáni za hodné dosáhnout onoho světa a vzkříšení z mrtvých, nebudou se ženit ani vdávat. Už přece nemohou zemřít, jsou totiž rovní andělům a jsou syny Božími, neboť mají účast na vzkříšení. A že mrtví budou vzkříšeni, to naznačil i Mojžíš ve vyprávění o hořícím keři, když nazývá Pána ‚Bohem Abrahámovým, Bohem Izákovým a Bohem Jakubovým‘. On přece není Bohem mrtvých, ale živých, neboť všichni žijí pro něho."

VZPOMÍNKA NA VŠECHNY VĚRNÉ ZEMŘELÉ

(homílie J. E. Mons. Giovanni Coppy při mši svaté ve vatikánské bazilice, 2. 11. 2007)

Ze všech chrámů světa a ze všech hřbitovů se dnes vznášejí vroucí prosby k Bohu za duše věrných zemřelých. Včerejší radostný svátek, slavnost všech svatých, se mění v atmosféru smutku; navštěvujeme hroby svých drahých; živěji nám v paměti vyvstávají vzpomínky na mnoho lidí, kteří nám za života dávali jen lásku. Připomínka zemřelých má své kořeny jak v židovských, tak v křesťanských tradicích, nemluvě o víře v posmrtný život také u velkých nekřesťanských náboženství. Při vzpomínce na všechny věrné zemřelé nám v mysli vyvstávají dva základní prvky lidského života: smrt a to, co je po smrti.

Člověk bez ohledu na vyznání, vnímá problém smrti jako záhadu, provokaci, která jej hluboce zneklidňuje, klade mu nevyhnutelné otázky a nahání strach. Mnozí se ji proto snaží ignorovat, odstranit z vědomí s poukazem na výsměšný agnosticizmus či se utápí v mámení zábav nebo hříchu. Problém však zůstává; a vyvstává vždy živěji pokaždé, když zemře někdo drahý. Smrt je pro nás křesťany příchodem Krista, jeho parúzií. Víra pochopitelně neodstraňuje strach ze smrti: sám Ježíš ho prožíval v Getsemanech, když se modlil k Otci „hlasitým voláním a v slzách“ (Žid 5,7). Tak tomu bylo i u svatých, kteří přesto, že žili v neustálé touze být s Kristem a žít s Ním navěky. Avšak pro toho, kdo věří, smrt i přes všechnu svou absurditu, způsobenou prvotním hříchem, je kráčením vstříc Kristu, konečným patřením na jeho Tvář, vstupem do nebe a chválou Trojjediného Boha spolu s nejsvětější Pannou Marií a svatými.

Proto svátek svatých a vzpomínka na zemřelé jsou si tak blízké: při mších se dokonce čte evangelium o blahoslavenstvích: pro svaté, na znamení vítězství a slávy; pro zemřelé, na znamení naděje. Také naši bratři, kteří lkají a za něž se modlíme, praktikovali tento kodex křesťanské identity, snažili se následovat Ježíše; a především žili v jeho Církvi; sytili se Eucharistií, která je už setkáním s Kristem, který nás přijde po smrti soudit; ve svých zpovědích přijímali svátost Božího milosrdenství. Boží milosrdenství je obklopovalo už od narození. Jistě se neposkrvnili tím největším hříchem, totiž odmítnutím tohoto milosrdenství, protože Bůh respektuje lidskou svobodu a nikoho dokonce nenutí ani ke spáse. Tomu však, kdo se snažil být věrný i uprostřed hříchů, jimiž se potřísněna lidská křehkost, Pán ve chvíli smrti ukáže své zraněné ruce, jako je tomu na Posledním soudu bl. Angelica ve Florencii (*obr.*), na znamení nezměrnosti své lásky. Bude to chvíle pravdy, v níž člověk pozná, že plně neodpovídal na lásku Boha, jenž pro naši spáse šel až bláznovství; toho Boha, který - jak říká kniha Job - nachází skvrny i na andělech; toho Boha, který je „stravujícím ohněm“, jak říká Žalm; a každý pochopí nutnost očistit se, aby mohl spolu se svatými předstoupit před jeho tvář.

To je očistec: není to odnož pekla, nikoli. Kardinál Ratzinger ve svém teologickém pojednání o Eschatologii, z roku 1977, napsal: „Očistec není jakýmsi druhem posmrtného koncentračního tábora, ... kde člověk musí odpykat své viny, jež mu byly víceméně pozitivistickým způsobem stanoveny. Spíše je nezbytným procesem k duchovní proměně člověka, která jej opravňuje být blízko Kristu, blízko Bohu a přidružit se k celému *Communio sanctorum*“ (*Escatologia, morte e vita eterna*, Assisi 1979, str. 239). Proto se dnes modlíme za zemřelé, známé i neznámé, zvláště za ty nezapomenutější. Dnešní připomínka je velkým odkazem na základní pravdy naší víry: vykoupení, milost, Církev a požadavky dobrého života, který se vyznačuje dobročinnou láskou ke všem, věrností a upřímností v mravním životě, dobrým příkladem, odporem k násilí a ovládnutí, útekem před hříchem. Je zvonkem, co mocně zní v našem životě, aby nám připomněl – jak sdělil Ježíš sv. Anděle z Foligna – že On nás nemiloval žertem; že život není kratochvílí, dobírání si Boha a bližního, falší, co má namířeno do pekel. V dnešní post-křesťanské době jsou tyto pravdy, bohužel, popírány, ale i přesto zůstávají pravdivými. Lehkovážnost, co vládne, promiskuita, morální zvrácenost, relativistické smýšlení, panující na poli vědy, politiky i literatury, dělání ze života neustálý karneval, to všechno tyto základní pravdy dnes zastíňuje. Kolik je dnes těch, kdo věří v život věčný? V peklo, očistec, v ráj? Jedno nedávné zjištění v základních školách ukázalo, že dobrá polovina dětí si myslí, že ráj je místem, které se nachází někde mezi oblaky, kde se popíjí dobrá káva. Doslova! Hle, plody skrytého vnučování médií. Dospělí mluví o pohádkách pro stařenky. Poslední věci však přes to všechno existují.

Peklo existuje! Madona ho ukázala fatimským pasáčkům: vidění trvalo jen okamžik, ale malí vizionáři se báli, že umřou strachem. Dále pak: v Neapoli, na via dei Vergini, u Lazaristů, je k vidění kapesník s okraji spálenými dvěma ručkami, jak jej zanechala dáma z vysoké společnosti, která tak dala na vědomí svému známému, aby se za ni už nemodlil, protože je zavržena. Někdejší slavný advokát neapolského fóra, sv. Alfons z Liguori, později před tímto kapesníkem učinil rozhodnutí všechno opustit a oddat se Bohu...

Očistec existuje! Můj učitel teologie v semináři v Albě, a farář města, kanovník Chiesa, jehož beatifikační proces právě probíhá, vyprávěl, že uzavřel se svou sestrou dohodu: kdo z nich první umře, dá druhému vědět, zda je spasen. Zemřela sestra. Celých šest měsíců čekal na slíbené znamení, když tu jedné noci zaslechl v uzavřené a tiché faře jakoby silný vítr, zatímco mu nějaká ruka klepala na dveře jeho ložnice: „Byla to má sestra“, vyprávěl nám, a dodal: „Žila jen pro Boha a pro duše, a přece strávila takovou dobu v očistci! Vy však takové dohody nikdy neuzavírejte!“

Milování, to je pravda, nikoli působivé barokní postní kázání. Všichni máme proč se modlit za naše bratry a sestry v očistci, dnes a pořád. Kéž Bůh, který zkoumá i ty nejmenší nedokonalosti, jako slunce, co nelítostně vynáší na světlo atmosferický prach, jim udělí tolik vytoužené očištění. Oni se modlí za nás. A my se modleme za ně, podle odkazů, která nám dává bohoslužba slova této mše svaté: ať jim h udělí milost a milosrdenství, drží je ve svých rukou, a po krátkém trestu ať se jim dostane velkých dobrodiní; ať jim Bůh zadarmo dá vodu života, a podle evangelia blahoslavenství je potěší, nasytí v jejich hladu po spravedlnosti, ať ho spatří, jsou nazváni Božími syny a dědici země, která je vlastnictvím jeho království. Vskutku, Bůh nás nemiloval žertem. Prosme ho, aby nám na přímluvu Panny Marie pomáhal dobře žít, abychom dobře umírali, v jeho milosrdné lásce. Amen.

Hanno avuto in comune la cosa più grande: l'amicizia con il Signore Gesù

(homílie Benedikta XVI. při zádušní mši svaté ve vatikánské bazilice, 5. listopadu 2007)

Pohřeb kardinála Jean-Marie Lustigera,
emeritního pařížského arcibiskupy

Poté, co jsme si připomněli všechny věrné zemřelé u příležitosti jejich liturgické památky, shromáždíme se podle starobylého zvyku v této bazilice, abychom přinesli eucharistickou oběť v zádušní prosbu za kardinály a biskupy, které Pán v průběhu roku povolal z tohoto světa.

S bratrskou upřímností připomínám

jména zesnulých kardinálů Salvatore Pappalarda, Frédéric Etsou-Nzabi Bamungwabiho, Antonio María Javierra, Angelo Feliciho, Jean-Marie Lustigera, Edouard Gagnona, Adama Kozłowieckého a Rosalia José Castillo Lary. Při vzpomínce na osobnost a službu každého z nich, i přes zármutek nad odloučením, vznášíme k Bohu vroucí díkůvzdání za dar, který v nich dal Církvi a za všechno dobré, co s jeho pomocí dokázali vykonat. Stejně tak svěřujeme věčnému Otci zesnulé patriarchy, arcibiskupy a biskupy, vyslovujíc i za ně naši vděčnost jménem celého katolického společenství.

Prosebná modlitba Církve za duše zesnulých se „opírá“, abychom tak řekli, o modlitbu samotného Ježíše, jak jsme slyšeli v evangelijním úryvku: „Otče, chci, aby tam kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal“ (*Jan 17,27*). Ježíš tak odkazuje na učedníky, zvláště na apoštoly, kteří jsou kolem Něho při poslední večeři. Pánova modlitba se však rozšiřuje na všechny učedníky všech dob. Krátce předtím totiž řekl: „Neprosím jen za tyto zde, ale i za ty, kdo pro jejich slovo ve mně uvěřili“ (*Jan 17,20*). A jestliže tam prosil, aby „byli jedno, ... aby svět uvěřil“ (v. 21), můžeme tady stejně vnímat, že prosí Otce, aby v příbytku jeho věčné slávy s ním byli všichni učedníci, kteří zesnuli se znamením víry.

„Ti, které jsi mi dal“: je to krásná definice křesťana jako takového, ale nepochybně ji lze aplikovat zvláště na ty, které si Bůh Otec vybral mezi svými věřícími, aby je určil k bližšímu následování svého Syna. Ve světle těchto Pánových slov se naše vzpomínka v této chvíli ubírá k ctihodným bratrům, za něž obětujeme tuto Eucharistii. Jsou lidmi, které „Otec dal“ Kristu. Vzal je ze světa, tohoto „světa“, který „Ho nepoznal“ (*Jan 17,25*), a povolal je, aby se stali Ježíšovými přáteli. To bylo nejvzácnější milostí celého jejich života. Byli nepochybně

lidmi různých vlastností, ať už osobním údělem, tak i službou, kterou konali; všechny však **pojilo to největší: přátelství s Pánem Ježíšem**. Dostali ho v úděl na zemi, jako kněží, a nyní, za prahem smrti, sdílejí v nebesích toto „dědictví, co nepomíjí, skvělé a trvalé“ (1Petr 1,4). Během svého pozemského života jim dal Ježíš poznat jméno Boží, dal jim účast na lásce Nejsvatější Trojice. Vstoupila do nich láska Otce k Synu, a tím v každém z nich - v síle Ducha svatého - přebývala osoba samotného Syna (srv. Jan 17,26): zkušenost božského společenství, jež svou povahou tíhne k tomu, aby zaujala celou existenci, proměnila ji a připravila ke slávě života věčného. V modlitbě za zemřelé je útěšné a spásonosné rozjímat o Ježíšově důvěře k Otci a tak se nechat obklopit zářivým světlem této naprosté odevzdanosti Syna do vůle jeho „Abbá“. Ježíš ví, že Otec je stále s Ním (srv. Jan 8,29); že jsou spolu jedno (srv. Jan 10,30). Ví, že jeho smrt má být „křtem“, totiž „ponořením“ do Boží lásky (srv. Lk 12,50), a jde jí vstříc s jistotou, že Otec na Něm naplní dávné proroctví, jemuž jsme dnes naslouchali v prvním čtení: „Po dvou dnech nám vrátí život, třetího nám dá vstát a budeme žít v jeho přítomnosti (Oz 6,2). Toto Ozeášovo proroctví se vztahuje na izraelský národ a vyjadřuje důvěru v Pánovu pomoc: důvěru, kterou lid mnohdy bohužel zrazoval nestálostí a povrchností, až tak daleko, že zneužíval Boží dobroty. V Ježíšově osobě však se láska k Bohu Otci stává naprosto upřímnou, pravdivou a věrnou. Bere na sebe celou skutečnost dávného Izraele a přivádí ji k dokonalosti. Ono „my“ lidu se soustřeďuje v Ježíšově „já“, zejména v jeho opakovaných oznámeních utrpení, smrti a zmrtvýchvstání, kdy otevřeně zjevuje učedníkům to, co ho čeká v Jeruzalémě: má být zavržen od starších, zatčen, odsouzen k smrti a ukřižován, a třetího dne vstát (srv. Mt 16,21). Tato jedinečná Kristova důvěra přešla na nás skrze dar Ducha svatého Církvi, jejímiž údy jsme se stali svátostí křtu. Ježíšovo „já“ se znovu stává tímto „my“ jeho Církve, když se dává těm, kdo jsou křtem přivtěleni k Němu. Toto ztotožnění pak je posíleno v těch, kdo jsou zvláštním Pánovým povoláním přivtěleni k Němu ve svátostném svěcení.

Responsoriální žalm nám vkládá do úst trýznivou touhu levity, jenž daleko od Jeruzaléma a chrámu, touží po návratu, aby tu znovu mohl stanout před tváří Hospodina (srv. Žl 41,1-3). „Duše má žízni po Bohu, po živém Bohu: kdy už ho spatřím tváří v tvář?“ (Žl 42/41,3). Tato žízeň obsahuje pravdu, co nezradí, naději, co neklame. Je to žízeň, která i v té nejtemnější noci svítí na cestu ke zdroji života, jak to nádhernými výrazy vyzpíval sv. Jan od Kříže. Žalmista dává prostor nářkům duše, avšak doprostřed a na konec svého úchvatného hymnu vkládá odpověď plnou důvěry: „Proč se rmoutíš, má duše, proč ve mně lkáš? Doufej v Boha: zas ho budu chválit, jeho, jenž je spásou mé tváře a mým Bohem“ (v. 6). Ve světle Krista a jeho velikonočního tajemství, odhalují tato slova svou obdivuhodnou pravdu: ani smrt nemůže zmařit naději věřícího, protože Kristus pro nás vešel do svatyně nebes, a sem nás chce přivést poté, co nám připraví místo (srv. Jan 14,1-3). S touto vírou a touto nadějí nesčetněkrát naši zemřelí bratři recitovali tento žalm. Jako kněží zakoušeli celou jeho životní odezvu, když na sebe přijímali obviňování a výsměch těch, kdo říkají zkoušeným věřícím: „Kdepak je tvůj Bůh?“. Nyní, na konci svého pozemského vyhnanství dospěli do vlasti. Kráčejí cestou, kterou jim otevřel Zmrtvýchvstalý Pán, vešli do chrámu, který není zbudován lidskýma rukama, nýbrž do samotného nebe (srv. Žid 9,24). Tam, ať spolu s Pannou Marií a všemi svatými mohou konečně kontempletovat – tak se modlíme – Boží tvář a navěky mu zpívat chvály. Amen.

POSVĚCENÍ CHRÁMU

(zamyšlení Jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka, S.I., čestného občana Pustiměře)

V prvních křesťanských dobách, když se pohané setkali s novým křesťanským hnutím, divili se, že tito věřící nestaví chrámy. Dostalo se jim této odpovědi: My věříme v Boha, který je všude, všude se můžeme modlit. Farizej nebyl vyslyšen v chrámu, ale dobrý lotr i na kříži. Toho mínění jsme ovšem i my. Ale nezdálo se to přirozené pro stará náboženství. Tam předpokládali, že bohové nejsou všude, že bydlí jenom na některých místech, obyčejně nepřístupných, v tmavých lesích nebo na vysokých horách, na Olympu. Postavit jim pěkný chrám bylo jakoby je přilákat k sobě, přisvojit si jejich pomoc.

Jak se k tomuto problému stavěl Starý zákon? Zakázány byly obrazy a sochy Boží, zakázány byly i oběti na pahorcích. Jahve bydlí na nebesích nebes, tj. výš než viditelné nebe. Je tedy naprosto nepřístupný. Chtít se k němu dostat je stavět babylonskou věž, co končí tragicky. Tím vypravováním se uzavírá prvních 11 kapitol Genese, které bychom nazvali dějinami lidstva. V ráji žil člověk ve spojení s Bohem, slyšel ho v ranním vánku. Ztratil však hříchem jeho blízkost, marně ji nyní hledá. A bez Boha nedosáhne ani toho, oč lidsky usiluje: sjednocení lidí a vybudování velké světové říše. Dvanáctou kapitolou začíná historie Izraele, jednoho vyvoleného národa, který je na počátku jenom prostým kmenem beduínů s banálními událostmi. Dva bratři, Ezau a Jakub, se pohaštějí o dědictví. Jakub utíká ze země a na cestě má sen. Vidí žebřík sestupující z nebe a Bůh k němu mluví. Není to nějaké vyvolené místo, spal na cestě s kamenem pod hlavou. Proto žasne: „Nevěděl jsem, že je Bůh zde.“ Nebyl tam, ale nečekaně sestoupil. Tím začíná jeden z hlavních motivů Starého zákona. Nepřístupný Bůh sám čas od času sestupuje k lidu na různých místech: v hořícím keři, na vrcholku hory Sinaj, hlavně pak v jeruzalémském chrámu, který byl postaven ne jeho rozkaz. Proto je to místo svaté.

Jak je tomu v Novém zákoně? Bůh pokračuje ve svém sestupu dokonalým způsobem. Na Marii sestoupí Duch svatý a ona porodí člověka, který je svatý, Bohočlověk. Starý jeruzalémský chrám, který byl předobrazem tohoto tajemství, má být podle proroctví Kristova zbořen, jeho posvátná opona se sama roztrhla v hodinu Kristovy vrcholné oběti. A i učedníci Ježíšovi prožili podobnou zkušenost. Duch svatý na ně sestoupil v Jeruzalémě po smrti Spasitelově. Na počátku se chodili modlit do jeruzalémského chrámu, ale pak si uvědomili, že pravý chrám je u nich samých. Proto jim píše sv. Pavel: „Nevíte, že jste chrámem a že Duch Boží přebývá ve vás?“ (1 Kor 3,16). Této Boží přítomnosti si byli křesťané vědomi zvláště při společných shromážděních, při lámání chleba, ať se to dělo

kdekoli, v katakombách nebo v soukromých domech. Ale když v době Konstantinově dostali v říši svobodu, začali pro tak svaté úkony stavět i ony chrámy. Starý historik Eusebius tu změnu popisuje jako nový den, kde ve svitu nového světla se staví chrámy pravému Bohu, větší a krásnější, než byly pohanské. Přirozený cit vede k tomu, že se forma nové budovy přizpůsobuje cíli, pro který se staví. Dává se jí symbolický tvar. Jaké jsou nejstarší symbolismy chrámové stavby? Představuje se především jako loď plující k východu. Východ je obraz ráje a strana vycházejícího slunce, tj. Krista, jehož druhý příchod očekáváme. Oltář je vyvýšené místo, obraz nebe. Kněz k němu vystupuje, protože Kristus nám otevřel brány nebes. Ve východních kostelích je sice zakryt ikonostasí, ale její dveře se otvírají, kdykoli kněz čte Boží slovo nebo nese lidem nebeský chléb, eucharistii. Oltář je i místo oběti, kde dáváme dary Bohu a kde Bůh se dává nám. Obětujeme Bohu Otci pod způsobou chleba a vína jeho vlastního syna a Bůh ho zase dává nám, abychom byli syny Božími.

Je tedy chrám místo privilegované, kde k nám sestupuje Bůh v Kristu a s Kristem. Je to místo svaté, místo Kristovy oběti, určené k tomu, aby posvětila celý svět na konci věků. Proto je stavba a výzdoba chrámu symbolem nového nebe a nové země, posvěceného světa. V kopuli začali křesťané umísťovat obraz vševládnoucího Krista na trůně. Sloupů, které střechu drží, dávali často dvanáct jako obraz dvanácti apoštolů, sloupů církve. Stěny se naplňovaly obrazy světců, protože v Božím království zemřeli, žijí a modlí se spolu s námi. Je tedy chrám i místem jednoty církve. Sám Ježíš to předpověděl: „Kde jsou dva či tři shromážděni v mém jméně, tam jsem i já uprostřed nich“ (Mt 18,20). Je zajímavé jak tento verš evangelia vysvětluje ruský spisovatel Gogol. On totiž mimo proslulých románů napsal také knížku s

titulem *Vysvětlení božské liturgie*. My obyčejně vykládáme text evangelia takto: Dřív než vstoupíte do chrámu, smiřte se, sjednoťte se navzájem, aby byl Kristus uprostřed vás! Gogol ukazuje i opačnou stránku této skutečnosti. Prakticky lidé vstupují do kostela se svými myšlenkami a svými vlastními problémy. Dají-li se však v chrámu vést společnou modlitbou a zpěvy, nenápadně zjistí, že myslí na to, co se všichni modlí. Chránové bohoslužby nás tedy sjednocují tak, aby mezi nás přišel sám Kristus. Je tedy chrám místo tak svaté, že jeho zneuctění je svatokrádež. To všechno platí o všech chrámech. Co zvláštního znamená katedrála? Je to obraz církve hierarchické. V ní měli na počátku zvláštní funkci apoštolé v čele s Petrem, tak mají i dnes v církvi zvláštní službu biskupové na čele s římským papežem. Je tedy v katedrále katedra, místo kde zasedá hlava diecéze. Katolická církev vždycky svou hierarchickou strukturu hájila. Přesto však k ní II. vatikánský koncil přidal vysvětlení ve formě tzv. kolegiality. Omylem bývá vysvětlována jako výzva k nové právní struktuře, k povrchní demokratizaci. Otcové koncilu hned na počátku prohlásili, že tu nejde o pojem právní, ale o prohloubení vnitřního postoje. Dá se to vysvětlit jednoduchým, ale obrazným přirovnáním. Jistý člověk je můj otec. Jeho existence a jméno je zaznamenáno v dokumentech. Ale jaký byl a je můj osobní poměr k němu? Možná jsem ho vůbec nepoznal. Možná si na něho pamatuji jenom z mládí. Možná ještě žije, bydlíme a pracujeme spolu. Vždycky je to otec, ale v různých životních stupních. Podobně se dá říci, že všichni katolíci uznávají, že je jejich hlavou papež, ale nikdy se nezajímali tuze o to, co učí, k čemu povzbuzuje. Jméno svého biskupa znají, ale víc o něm nevědí. Setkali se s ním jenom při biřmování. Jsou tedy v církvi pevné struktury, ale je potřeba je oživit, aby nebyly mrtvé. Jak? To se děje při různých okolnostech. Svátek posvěcení katedrálního chrámu je k tomu dobrou příležitostí. Každý chrám má také svého nebeského patrona. Olomoucká katedrála je zasvěcena sv. Václavu. Máme své patrony ctít, něco nám mají říci. Svatováclavské tradici se dává v našich dějinách zvláštní význam národní a politický. Ale málo se čtou jeho životopisy, zvláště ne ty nejzajímavější, staré, jako např. staroslověnský, psaný od žáků sv. Cyrila a Metoděje. Tam se dává zvláštní důraz na nesympatickou okolnost, že byl světec zabit za účasti svého vlastního bratra. Stává se to často při zakládání dynastií. I mocný Řím vznikl tím, že Romulus zabil Rema. Ta událost se přejde mlčky jako nutné zlo k posílení státní moci. V dějinách musí silný zvítězit nad slabým, takový je zákon přírody.

Jinak se však k tomu staví legenda svatováclavská. Píše: „Nedal Bůh věrných v posměch nevěrných, ale v milosti své shlédl na pokání a poznání hříchů jejich. I Boleslav se rozpomenul, jak velký hřích učinil a modlil se k Bohu: Zhřešil jsem a hříchu jsem si vědom.“ Řím se jmenuje Roma po vrahu Romulovi, ale koruna česká se nejmenuje Boleslavova. Je svatováclavská a naše země je dědictvím svatého Václava. Je v tom i aktuální poučení pro nás. Máme za sebou mnoho bratrských nenávistí v našich dějinách, mnoho vítězících násilníků. Ale nesmíme ztratit naději, že pronásledovaní netrpěli nadarmo. Jsou povoláni, aby i oni nakonec zvítězili.

Olomoucká katedrála stojí na vyvýšeném místě. Tak dominovaly katedrály v našich městech po dobu celé křesťanské minulosti. V nových, moderních čtvrtích je převyšují ostatní budovy: obydlí, banky a domy zábavy. Vítězí duchovní Boleslav. Ale my se scházíme k modlitbě, aby se lid obrátil, aby Bůh nedal věrných v posměch nevěrných. Máme víru, že v dnešní Evropě zvítězí Kristus, aby naše národy zachránil. Dědictví Otců zachovej nám, Pane.

Prezident republiky udělil Medaili Za zásluhy **P. Janu Zemánkovi, CSsR** *za zásluhy o stát*

(Knižní rozhovor s P. Janem Zemánkem vyšel v knize *Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel*)

Narodil se 23. ledna 1925 v Drslavicích u Uherského Brodu v rodině malorolníka. Obecnou školu navštěvoval v rodné vesnici a v roce 1936 nastoupil na gymnázium redemptoristů v Libějovicích u Vodňan. V roce 1942 byl přijat do noviciátu v Českých Budějovicích a v roce 1945 maturoval na Resslerově gymnáziu v Praze. Poté vstoupil do semináře kongregace redemptoristů v Obořišti u Příbrami. Tam byl 20. listopadu 1949 vysvěcen na kněze biskupem Antonínem Eltschknerem. Po likvidaci českých klášterů v dubnu 1950 byl převezen do soustředovacího tábora v Králíkách. Od září 1950 do prosince 1953 si odbyval vojenskou službu u PTP. V letech 1954-1967 pracoval v manuálních profesích v Brně.

Za pokračování v řádovém životě byl spolu s dalšími redemptoristy zatčen a 15. prosince 1961 odsouzen u Krajského soudu v Brně za velezradu a vyzvědačství na 12 let. Většinu trestu si odpykal ve věznici na Mírově a ve Valdicích. Po propuštění v září 1965 se vrátil do rodných Drslavic a pracoval v kamenictví v Uherském Brodě. Od 1. ledna 1969 nastoupil jako administrátor do farnosti Malměřice u Žatce. Zde

se věnoval pastoraci rodin a katechezi mládeže. Po pádu komunismu se stal provinciálem kongregace a spravoval tento úřad do roku 1996. Jeho zásluhou došlo k navrácení několika klášterů kongregaci a obnovení řeholních komunit. Vykonal řadu zahraničních návštěv, např. v USA či Brazílii. Sedm let se také věnoval mladistvým delikventům ve věznici Bytíz u Příbrami. Po roce 1996 působil jako kaplan na Svaté Hoře, zpovídal a vedl exercicie. Od léta 2004 žije v Tasovicích u Znojma.

Otče, jak vzpomínáte na své dětství, sourozence a rodiče?

Narodil jsem se v Drslavicích u Uherského Brodu na Slovácku (přes kopec jsme sousedili se známou vesnicí Vlčnovem). Táta byl malorolník a maminka v domácnosti. Protože nás bylo doma 11 dětí (6 děvčat a 5 chlapců), měl tatínek hodně co dělat, aby nás uživil. Moc se snažil, vedle zemědělství také obchodoval se dřevem a dalšími způsoby přivydělával peníze pro rodinu. Péče o rodinu mu působila značnou námahu a starosti, a když na jaře 1939 dostal teploty, ani nevolal doktora, protože nechtěl marodit a utrácet za lékařskou pomoc. V květnu ve 45 letech zemřel a maminka se o nás musela starat sama. Teprve později jsem pochopil, co všechno musela unést, zvláště za války, když se ničeho nedostávalo a zboží bylo na lístky. Do obecné školy jsem chodil v Drslavicích a po páté třídě jsem nastoupil na gymnázium redemptoristů v Libějovicích u Vodňan.

Kudy vedla vaše cesta ke kněžství?

Rodiče byli oba věřící katolíci. Otec se osobně znal s Antonínem Stojanem, pozdějším arcibiskupem. Byl to pro něj ideál kněze, a proto také chtěl, aby se některý z jeho kluků stal knězem. Často mi o něm vyprávěl, a když jsme putovali na Velehrad, vždy jsme se zastavili u jeho hrobu. Protože jsme byli chudí a neměli na studia v semináři, vytyčil mi otec cestu k redemptoristům. Ti byli totiž ochotni přijmout na studia i děti z chudých rodin a podporovat je. O kongregaci se otec dověděl od svého kamaráda, který k nim odešel jako bratr. Táta mě brával také na primice, které se skoro každý rok konaly v některé ze sousedních vesnic, což na mě mocně působilo.

Určitě mě ovlivnil také P. Josef Dubský z Kyjova, působící v sousední farnosti Prakšicích. Byl velice aktivní, horlivý a měl rád lidi. Postavil s farníky v obci za půl roku kostel a vybudoval i novou devítiletou školu. Začátkem 50. let, kdy mu hrozilo zatčení, emigroval do USA. Tento kněz mě přitáhl ke kněžské službě daleko víc než duchovní z naší farnosti, který byl už starší a spíš přísný.

Studia jste tedy absolvoval u redemptoristů...

V roce 1936 jsem si v jedenácti letech sbalil kufříček, rozloučil se s rodiči a odjel do vzdálených a neznámých jižních Čech. V juvenátu v Libějovicích nás bylo kolem stovky. V areálu bývalého schwarzenberského zámku jsme měli k dispozici krásný park, kde jsme se mohli vyřadit a sportovat. Náš ředitel P. František Novák i další profesori – P. František Nezval či P. Jedovnický – byli vynikající lidé. Atmosféra v ústavu byla téměř rodinná, panovaly zde krásné kamarádké vztahy. Když mi umřel v roce 1939 tatínek, čekal jsem, že budu muset odejít, protože maminka nemohla platit už ani stovku měsíčně. Náš ředitel mě uklidnil; provincie vzala náklady na sebe a nechali mě dostudovat. Z předmětů jsem si velice oblíbil historii, zatímco němčina povinná za války mi činila značné potíže. Zkoušky jsme jezdili skládat vždy na konci roku na státní gymnázium v Praze a domů jsme se dostali jenom o prázdninách. Od počátku jsme byli vnímáni jako kandidáti řádu. Po sextě jsme nastoupili už do noviciátu, přičemž jsme byli ještě pubertáči. Někteří nezvládali studium a nebo necítili povolání pro kněžství, a proto odešli. Dnes je přístup daleko liberálnější; je určitě lepší, když kluci se rozhodují o povolání až po maturitě.

Mohli jste pokračovat ve studiích i za války?

V roce 1942 náš ústav zabrali Němci a umístili sem německou mládež. Já jsem právě končil sextu a odešel do noviciátu v Českých Budějovicích. Když se dnes ohlížím zpět, zdá se mi, že na tak závažné rozhodnutí to bylo poněkud brzy. Vedení v noviciátu mělo spíš konzervativního ducha. Novicmistr P. Pavliš se nás například ptal na naše duchovní zážitky nebo chtěl rozebírat teologickou četbu – a my nevěděli, co říct. Nebyli jsme ještě patřičně vyzrálí. Po ročním noviciátě jsme složili první, tzv. časné sliby. Musím říct, že jsem si nebyl svým rozhodnutím vůbec jistý. Navíc situace byla velmi složitá – nacisté zabírali kláštery, řádová gymnázia, zakázali misie, vydávání literatury, věznili kněze a my nevěděli, co nás čeká.

Po noviciátu nás asi patnáct nastoupilo do septimy ve Staré Boleslavi, kde nás tajně učili naši profesori. Na pracovním úřadě jsme byli vedeni jako bohoslovci, a tak jsme především díky pomoci úředníka pana Zemana nemuseli na práci do Německa. Pomáhal i jiným studentům ukrývajícím se před nuceným nasazením. Měl známé četníky a ti ho včas varovali před razii gestapa. Zachránil tak desítky českých mládenců. Až po válce (1945) jsme skládali zkoušky za septimu a oktávu na Resslově gymnáziu v Praze; v září jsem pak odmaturoval.

A hned jste hned nastoupil do semináře v Obořišti u Příbrami...

Sešlo se nás tu jedenáct, někteří prošli i tvrdou školou práce v Německu. Řád v semináři byl dosti přísný: vstávali jsme brzy ráno, následovala mše svatá, snídaně, krátké rozjímání a od osmi hodin výuka. Po obědě jsme měli volno, většinou jsme hrávali volejbal nebo fotbal a chodili na vycházky. Naším studiem nás s pochopením a otcovskou radou provázel spirituál P. Václav Holakovský, mladý kněz který se právě vrátil z Holandska. Rád vzpomínám také na profesora dogmatiky P. Špurka, měl vynikající vědomosti a vždy uváděl praktické případy pastorální činnosti. Církevní dějiny nám přibližoval otec Ladislav Daňha. Výjimečnou osobností byl především ThDr. Ivan Mastyliak, přednášející filosofii. Výborně ovládal ruské filosofy, tematiku pravoslaví a jazyky. Dodnes si pamatuji, jak v jedné ze svých posledních přednášek před zatčením a odsouzením na doživotí vyslovil názor, že zkouška komunistického útlaku by mohla přinést ruskému národu očistění pravoslavné církve a zlepšení vztahů s katolíky. Teprve v semináři jsem hlouběji poznal a pochopil smysl kněžského povolání. Pomohly mi v tom také návštěvy misionářů z naší kongregace. Absolvovali jsme exercicie a P. Rudolf Schikora nám vyprávěl o misiích. Strhl nás svou

horlivostí – vedl misie, exercicie, vydával časopis, životopisy svatých či Nový zákon. Zapojil nás do kolportování knih v okolí Obořiště. Chtěl jsem se také stát takovým knězem a misionářem, jako byl on.

Jaký měl dopad únor 1948 na život kongregace?

V semináři jsme žili do značné míry v izolaci od vnějšího světa. Představení nás chtěli uchránit nervozity a obav, a tak nás o dění ani neinformovali. Postupně jsme však zažili v praxi první projevy komunistického útlaku: v roce 1949 nám zakázali vydávat knihy a časopisy, na podzim zrušili všechny církevní školy.

V roce 1948 uvěznil první naše kněze P. Nezvala a P. Nováka, protože pomohli při přechodu hranic ukrajinským řeholnicím baziliánkám. P. Josefa Hynka zase zavřeli za čtení pastýřského listu. Přibývalo uvězněných spolubratrů a žili jsme ve stále větší nejistotě. Možná jsme přicházející totalitní režim podcenili – nebyli jsme připraveni na práci v ilegalitě. Neukrývali jsme knihy, literaturu, pouze zásoby obilí.

Na začátku školního roku 1949 jsme museli projít povinným politickým školením, kde se nám snažili vnucovat komunistickou ideologii.

Kdy jste byl vysvěcen na kněze?

Naši představení pochopili, že nás čeká likvidace semináře a dalších škol, a proto bez povolení státních úřadů nás nechali několik tajně vysvětit. Mě 20. listopadu 1949 pražským biskupem Antonínem Eltschknerem v Obořišti. Dále jsme pokračovali ve studiu pátého ročníku.

V Obořišti jste prožil tzv. bartolomějskou noc, likvidaci českých klášterů...

V noci ze 13. na 14. dubna přepadla StB a milice náš klášter. Ze spánku nás probudil hluk, mlácení na dveře a povely: „Všichni ven.“ Museli jsme si rychle sbalit věci a nahnali nás do jídelny. Tam nám oznámili, že kvůli protistátní činnosti už nebude klášter dál existovat.

Pak nás odvedli do autobusů, ani jsme se nemohli rozloučit s představenými. Po celou cestu jsme museli mlčet a hlídali nás ozbrojení příslušníci. Poznal jsem, že jedeme na Prahu, ale pak jsme pokračovali dál na východ. Někteří se začali obávat, že nás vezou na Sibiř.

Nakonec jsme ale skončili v Králíkách. V Obořišti pak soudruzi rozhlásili, že jsme v klášteře ukrývali zbraně a vysílačky, a proto nás museli jako nebezpečné živly odvézt.

V táboře v Králíkách jste strávil 4 měsíce. Jak vzpomínáte na tu dobu?

Po příjezdu jsme se tu setkali se spolubratry z ostatních českých klášterů, a dokonce sem přivezli i pár řeholníků z jiných řádů. Celkem se nás tu sešlo asi 250. Postrádali jsme představené, z nichž většina byla odvezena do internačního tábora v Želivě. Byli jsme soustředováni v objektu redemptoristického kláštera. Podmínky byly dost neutěšené, především málo prostoru pro tolik lidí.

Po příjezdu jsme si museli upravit ubikace, nacpat slamníky a hned za dva dny nás hnali do práce. Dělali jsme na poli, sbírali v lese jahody aj. Celý objekt hlídala ozbrojená ostraha a nesměli jsme kontaktovat okolní svět. Dopisy od příbuzných byly cenzurovány. Mši svatou jsme mívali společně jednou denně.

Když se situace trochu zklidnila, využili jsme my mladí kněží a bohoslovci přítomnosti našich profesorů a docházeli k nim po práci tajně na přednášky. Pak přišlo 5. září 1950 a všichni, kteří nebyli dosud na vojně, museli nastoupit k Pomocným technickým praporům. Byli mezi námi i třicátníci.

Absolvoval jste tedy pobyt u proslulých „černých baronů“...

Z Králík nás propustili a vlakem jsme museli dojet do dvou dnů do Komárna. Ještě jsem stihl zajet domů, ale hned jsem se vydal ke své jednotce. Výcvik trvající pouze dva týdny nestál za nic – jen jsme pochodovali a museli zpívat sovětské budovatelské písně. Po uplynutí čtrnácti dnů nás rozdělili a poslali na různá místa. Já putoval do Podbořan, kde jsme stavěli kasárna v bývalém německém vojenském objektu. Sešlo se nás tady několik redemptoristů i členů ostatních řádů. Náš náboženský život probíhal velmi partyzánsky, jen v neděli jsme chodili do kostelíka v sousední vesnici, kde jsme mohli celebrovat. Velitel jednotky nás dost šikanoval a dával nám najevo svou nevraživost a odpor k náboženským věcem. Také nám stále vnucoval politická školení.

Na jaře 1951 nás převeleli na Slovensko do Plaveckého Podhradí. Tam jsme budovali uprostřed střelnice silnici. Občas se stávalo, že nás na střelnici přehlédli a pálili z děl na vzdálené terče. Nezbyvalo nic jiného než zalehnout a poddůstojník se musel proplížit do bunkru a hlásit na střelnici, že mužstvo je v terénu. Naštěstí se to obešlo bez zranění. Celkem jsem vystřídal u „černých baronů“ 13 míst: vedle už zmíněných také Brno, Jince u Příbrami, Brezno pod Ďumbierom, Hájniky, Boletice na Šumavě, kde jsme káceli stromy, Svátá Dobrotivá a další. Nejraději vzpomínám na Hájniky. Zde panoval u jednotky poměrně snesitelný režim a se spolubratry jsme vytvořili vynikající partu. Byla zde řada starších kolegů kněží, hlavně jezuitů, kteří vyučovali mladší spolubratry. Také jsme po práci hrávali volejbal. Bohoslovci a kněží dali dohromady pod vedením P. Měrky 50členný pěvecký sbor. Koncertovali jsme v okolí, a dokonce jsme zpívali v rozhlase.

Později jsme se dověděli, že v době pobytu u PTP byli někteří naši bohoslovci tajně vysvěceni, například otec Antonín Liška, pozdější českobudějovický biskup, P. Saller, P. Vávra aj. Z konspirativních důvodů se vše tehdy tajilo a o jejich svěcení nevěděli ani rodiče. Naše vojenské trampoty skončily na Silvestra 1953, kdy nás poslali domů.

Pro vás jako řeholníka přicházelo v úvahu pouze civilní povolání.

Domů jsem se vrátit nemohl, protože chalupa byla plná sourozenců a těžko bych také hledal u našich práci. Při propuštění nám nabídli, že když se vzdáme kněžství, dostaneme krásné místo. Po odmítnutí této nabídky přicházely v úvahu doly, JZD nebo stavby, kněžské působení bylo vyloučeno. Tak jsem nastoupil k vojenským stavbám v Brně a pracoval v účtárně. Snažili jsme se, aby se nás v jednom místě sešlo vždy několik kněží a bohoslovců z kongregace a chtěli jsme pokračovat v řeholním životě. V té době jsem byl v kontaktu s chlapci z bývalého tzv. malého semináře v Brně. Pár z nich uvažovalo o kněžství, a tak jsem se je snažil udržet v duchovním hledání a povzbuzovat je. Někteří se pak opravdu stali diecézními kněžími, např. P. Eduard Adamec. Bohužel byl mezi nimi jeden práskač. Později při výsleších jsem pochopil, že naše setkávání byla celou dobu sledována.

Jak jste pokračovali v Brně v činnosti kongregace?

Setkávali jsme se asi s desítkou spolubratrů po bytech. Modlili jsme se, povzbuzovali, vyměňovali si informace o ostatních bratřích z jiných měst. O mnohých jsme ani nevěděli, kde zakotvili. Vůdčími osobnostmi v Brně byli starší kněží P. František Nezval a P. František Novotný, který působil jako kostelník u kostela sv. Michala. Situace byla značně nepříznivá. Provinciál P. Suchomel byl odsouzen k dlouhodobému trestu a většina představených domů byla internována v Želivě. Na redemptoristy v zahraničí jsme kontakty neměli, pouze spolubratři z Ostravy včele s P. Novákem navázali styky s našimi kláštery v Polsku. Snažili jsme se vytvářet alespoň improvizované tajné komunity a udržovat kontakty. Naše setkání se spolubratry z jiných měst, například z Prahy, Českých Budějovic, Ostravy a Bánské Bystrice, však byla velmi vzácná. Stále jsme totiž žili ve strachu a obavách z vyzaření; v novinách se objevovaly zprávy o procesech s řeholníky jiných řádů, například v roce 1956 s jezuitou z Brna, v roce 1958 s premonstráty z Brna a Jihlavy. Sám jsem si několikrát všiml, že když jsem přicházel z našich setkání, stávalo před domem auto a po mém příchodu ihned odjelo. Na mnohé bohoslovce působila tato nejistá situace, téměř bez vyhlídek na vysvěcení, skličujícím dojmem, a proto z kongregace odešli a oženili se. Tím cennější byla věrnost těch, kteří vytrvali.

Začátkem 60. let proběhla v Československu velká akce StB proti redemptoristům.

Kdy zatkli vás?

Pro mě si 6. června 1961 přišli do práce dva pánové z StB. Sbalili mě a okamžitě mě odvezli do mého bytu, kde provedli několikahodinovou prohlídku. Důkladně probírali knihy a korespondenci, sebrali všechny dopisy a pozdravy od známých. Zatkli mě jako prvního, v dalších dnech pak posbírali ostatní spolubratry v Brně a následovalo zatýkání i v ostatních městech.

Jak probíhaly výslechy a z čeho vás obvinili?

Jako trestnou činnost nám předhazovali snahu obnovit řeholní život. Také nás obvinili ze špionáže, jež měla být realizována přes naše ostravské a polské spolubratry až do Itálie. Vyšetřovatelé vytvářeli nesmyslné konstrukce a nutili nás podepisovat protokoly. Výslechy byli dost tvrdé, každý den po dobu několika měsíců. Úplně jsem ztrácel schopnost vzdorovat. Když jsem se nechtěl přiznat, budili mě v noci, policajti se střídali a hodiny na mě sprostě řvali. Také jídlo bylo velmi mizerné, což přispívalo k celkovému oslabení. Můj vyšetřovatel mi ukazoval zfalšované protokoly, podle nichž se už ostatní zatčení spolubratři ke všemu přiznali. Když jsem mu nechtěl věřit, nadával mi, jaký jsem zločinec a hrozil vysokým trestem. Týden před soudem jsem se setkal s obhájcem. Ten mi jen doporučil, abych se přiznal, což mi mělo přinést mírnější trest.

Šlo o jeden ze skupinových procesů proti redemptoristům?

Postavili nás před soud sedm řádových kněží z Brněnska.: P. Františka Nezvala, Františka Novotného, Vladimíra Jeřábka, Františka Poláška, Vladimíra Urbánka, Jaroslava Adámka a mne. Samotné přelíčení s naší skupinou proběhlo u Krajského soudu v Brně 11. až 15. prosince 1961. Někteří spolubratři byli po vyšetřování úplně vyhublí a psychicky zlomení.

Vzpomínám si, jak se P. Nezval u soudu celý třásl. Přestože jsme se snažili hájit a zpochybňovali jsme verze naší „trestné činnosti“, předhazovali nám, že jsme podepsali protokoly, což prý nás usvědčuje. Prokurátor stále namítal, že jsme chtěli obnovením řádu zvrátit dosavadní vývoj, a přispívali tak k možnému převratu. Odsoudili nás za velezradu a vyzvědačství k vysokým trestům v rozmezí 15 až 4 roky, já konkrétně vyfasoval 12 let. Protože jsme se odvolali k Nejvyššímu soudu, snížili nám tresty, mně o dva roky, tedy na 10 let.

Po odsouzení jste prošel několik věznic a nápravných ústavů...

Mou první stanicí se stal Mírov. Poslali mě sem na jaře 1962 a pobyl jsem tu necelé dva roky. Na oddělení se nás tu sešlo asi 15 kněží, např. můj spolubratr z kongregace P. Josef Hynek, slovenští jezuité P. Dominik Kalata a P. Josef Dubovský, oba tajně vysvěcení biskupové, a také vynikající katolický aktivista Jaroslav Vrbenský,

pozdější vydavatel křesťanské literatury a redaktor nakladatelství Vyšehrad. Jarda byl laik a měl úžasnou schopnost povzbuzovat druhé, nikdy si nestěžoval, přestože už seděl desátý rok. Také mnohdy riskoval, protože roznášel věřícím vězňům v cigaretovém papírku svaté přijímání, poté co některý kněz tajně celebroid. Několikrát se za to ocitl v korekci. Měl rovněž fenomenální paměť, naučil se nazpaměť Popelku nazaretskou a další básně od Václava Renče, sepsané v kriminále. Pak nám tu poezii přednášel a po propuštění ji s několika dalšími přesně sepsali. Jarda byl také velmi statečný. Jeho matka mu vyčítala, že si mohl v klidu studovat, kdyby se nestýkal s kněžími, a kdyby byl trochu povolnější, mohl už být dávno propuštěn. Přesto vytrval. Na Mírově jsme neměli těžkou práci, spíše precizní a normovanou. Spolu s ostatními spolubratry jsme ručně sestavovali metry.

V roce 1963 vás převezli do Valdic...

Tady jsem byl zaměstnán v brusírně. Ve velké hale nás tu pracovalo kolem dvou set. Dělali jsme po dvou, což bylo výhodné, mohli jsme spolu hovořit. Já jsem si v přítomnosti jezuity P. Františka Kučery vykonal u brusného kotouče exercicie. Mnohdy jsme pracovali s kluky vězněnými za kriminální delikty. Mohli jsme s nimi rozebírat jejich život, hovořit o víře a také jsme je učili cizím jazykům. Musím říct, že naše parta byla velmi nestejnorodá – páteři a chuligáni. Ale ti kluci byli dost čestní, především nesnášeli podrazáky a udavače. Jinak v naší skupině byla samá kněžská esa, například dr. Zvěřina, dr. Mádr, františkán Bárta. Podle našeho parťáka jsme si přezdívali „Zvěřinec“. Podobné hvězdné obsazení měla druhá kněžská

parta; byli v ní spirituál olomouckého semináře P. Ferdinand Bílek, kapucín Jan Evangelista Vícha, básník Josef Veselý a další.

Jak vzpomínáte na tyto velké osobnosti naší církve?

P. Bárta byl nesmírně horlivý, intenzivně se věnoval mladým klukům v kriminále, katechizoval a řada z nich prožila díky němu konverzi. Stále byl nabitý plány, připravoval další aktivity na dobu, až bude propuštěn. Podle jeho nezlomného ducha se skoro zdálo, že sedí teprve měsíc a zítra ho určitě pustí. A zatím seděl desátý rok a několik jich měl ještě před sebou. Setkání s dr. Zvěřinou – to byla radost poslouchat jeho teologické přednášky. Měl jsem to štěstí a zamluvil si u něj několik vycházek, kdy mi přednášel a vysvětloval teologické otázky. Byl to krásný člověk, hloubavý, stále přívětivý a vyrovnaný. Měl pochopení a porozumění pro různé problémy odsouzených. Nikomu nic nevyčítal. V kriminále dokonce sepsal na cigaretové papírky odbornou knihu z dějin umění a návštěvách ji tajně podstrčil mamince, která ji úspěšně vynesla.

Byly také mezi vězňými laiky osobnosti vydávající dobré svědectví o víře?

Ve Valdicích jsem se setkal s vynikajícími laiky, třeba s hostinským Josefem Hahnem z jižní Moravy, odsouzeným za převody lidí, jimž hrozilo od komunistů zatčení, do Rakouska. Zavřeli ho asi na 15 let. Zůstal stále nezlomný a pevný ve víře. Pomáhal ostatním, dělil se o jídlo, roznášel svaté přijímání a klidně se s bachařem popral, když chtěl, aby mu ho vydal. Z rozinek uměl jako jediný vyrobit dobré mešní víno, čímž v sobě nezapřel slováckou krev. Několikrát ho poslali do korekce. Pak mu našli nádor na mozku a krátce po propuštění (za půl roku) zemřel. Pro měl to byl svatý člověk. Dynamickou konverzi prodělal ve vězení podnikatel Ota. Před únorem 1948 vlastnil továrnu na textil, kterou mu sebrali a on ukryl nějaké zboží. Jedna z jeho zaměstnankyň ho ale udala a on šel sedět. V době věznění ho navíc opustila žena. Na pokraji zhroucení poznal díky spoluvězňům-kněžím víru v Boha, což ho zachránilo. Bylo velice silné slyšet z jeho úst: „O všechno jsem přišel, ale děkuji Pánu Bohu, že jsem se sem dostal, protože jsem našel to nejcennější na světě – víru v Něj!“

Dokázali se někteří vězni bachařům postavit na odpor?

Zajímavou osobou byl stavitel Jarda Zapletal. Inteligentní, vzdělaný, ale trochu neohrabaný. Vždy plnil normy jen na 50 procent, a tak mu přidávali další tresty. Pak ho přiřadili, k nám do farářské party. Dávali jsme mu každý trochu vybroušeného skla a na splnění normy to pak vyšlo. Bachař se nad tím velmi podívoval. Jarda měl pusu proříznutou a nebral si žádné servítky ani před dozorcí. Bachař jednou po práci verboval dobrovolníky na brigádu do kuchyně. Jarda se zeptal, zda je to skutečně dobrovolné. Když na něj vězeňský strážce vyvíjel nátlak, poslal ho Jarda kamsi do temných míst a vynadal mu do gestapáků. Zato byl předvolán k náčelníkovi. Ten se ho dotazoval, zda to skutečně tak bylo. Jarda se nenechal zaskočit: „Pane veliteli, dovoluji, ale já bych nikdy německý národ tak neponížil, abych ho srovnával s vámi.“ Náčelník zařval: „Ven!“ a Jarda letěl do korekce. Také mu asi o rok zvýšili trest.

Zažil jste ve vězení smrt člověka?

Na Mírově jsem se setkal s viceprovinciálem jezuitů P. Antonínem Zgarbíkem. Už za války byl vězněn nacisty v Terezíně, pak se stal ředitelem řádové koleje a gymnázia v Brně. V roce 1959 ho odsoudili ve velkém procesu s jezuitou v Ostravě. Protože ho během věznění pořádně neléčili, propuklo u něj astma. Na krátkou dobu mu sice přerušili trest, ale pak se musel do kriminálu znovu vrátit. Míval hrozné záchvaty kašle, při nichž se úplně dusil. Když odcházel v zoufalém stavu na ošetřovnu, loučil se s námi slovy: „Bratři, já už se živý nevrátím.“ Skutečně pak do týdne zemřel. Také jsem viděl hrozné zacházení s jedním člověkem-laikem, který napsal na ministerstvo stížnost na ředitele valdické věznice. Za trest ho nechali celý den místo práce stát spoře oblečeného venku na mraze a hlídal ho tam bachař s vlčákem. Vysílením se zhroutil a pak se na něj ten vlčák vrhl. Ten člověk, dostal zápal plic a skončil na marodce. O jeho dalším osudu už nevím, ale zacházeli s ním tím nejhorším gestapáckým způsobem.

Jak jste snášel podmínky a vztahy v kriminále?

Značně se lišily. Třeba ze začátku, když kněží bydleli ve Valdicích po dvaceti v jednom kartuziánském domečku, to byla dost hrůza – hluk, sprosté nadávky kriminálních živlů, zápach nejhoršího tabáku a také homosexualita. Určitě mnohé podlamovalo, když nás bachaři ujišťovali, že se odtud živí nedostaneme a že tu shnijeme za živa. Někteří laici podléhali depresím a my kněží jsme se je snažili povzbudit, nabídnout jim naději. Rovněž si pamatuji, že jsem v roce 1965 viděl ve Valdicích bývalého ministra vnitra Slovenského štátu Alexandra Macha; byl úplně šedivý a zchátralý. Hned po válce byl souzen za zločiny, především za deportace Židů do koncentračních táborů. Nyní měl odsezeno už 20 let a trest si odpykával na nejtěžších odděleních, na samotkách. Mimochodem také s některými kněžími, třeba s P. Mastyliakem.

Jak snášeli spoluvězni dlouhá léta odloučení od manželek a dětí?

Viděl jsem nádherné příklady věrnosti. Seděl s námi jeden hajný z Valašska a doma zůstala jeho mladá žena a malé děti. Byl na ni byl vyvíjen velký nátlak, aby se s ním jako s politickým vězněm rozvedla. Měl poměrně vysoký trest, ale manželka za ním pevně stála a

psala mu, že na něj bude věrně čekat a má ho ráda. Její dopisy nám četl a pro nás to bylo velké povzbuzení, málem jsme plakali dojetím. Cítili jsme, že tato láska a láska Boží je silnější než vláda mocipánů, kteří nás zastrášovali. Věřili jsme, že se dožijeme svobody.

Kdy jste se dostal na svobodu?

Už jsem seděl pátý rok a 9. května 1965 se očekávala velká amnestie k 20. výročí osvobození republiky. Přesně si vzpomínám, byla to neděle. Ráno se ale k našemu zklamání nic nedělo. V 11 hodin přišel bachař, hodil Rudé právo na stůl a povídá: „Je tady něco o amnestii. Koho se to týká, ať se připraví.“ Začali jsme se smát, protože při amnestiích se obvykle dělaly velké ciráty. Vstávalo se ve čtyři ráno, předčítaly seznamy. A teď nic. Otec Šilhan, provinciál jezuitů sedící v kriminále už 15 let, hrál zrovna na chodbě šachy. Ani se nenechal bachařovým sdělením vyrušit a hrál klidně dál. Odpoledne ho pak vyvolávali spolu s P. Mastyliakem. Nemohli tomu uvěřit. Jen si rychle naházeli pár věcí do rance a byli propuštěni. Mě pustili až v září toho roku, bylo nás asi 20 kněží. Šlo o vstřícné gesto naší vlády vůči Vatikánu. Komunisté totiž chtěli jednat se Svatým stolcem a obsadit alespoň nějaký biskupský stolec.

Jak vnímáte dnes svou zkušenost internace a vězení?

Byla to pro mne určitá zkouška osobních kvalit, možnost ověřit si, co vydržím v mimořádných situacích, a také to byla zkušenost do života. Neberu pobyt v kriminále jako tragédii, ale spíš velké obohacení díky setkání s výtečnými osobnostmi z řad kněží i laiků.

V čem vidíte největší zlo komunismu?

Především v tom, že cílenou propagandou podporoval v našich lidech hrubý materialismus, k němuž měli sklon, a dále že je udělal totálně závislými na režimu, a tím je zbavil svobody. Protináboženským štváním zahnal do pasivity i mnohé křesťany a mnohé odcizil náboženským a duchovním hodnotám.

Jak jste se po návratu z vězení zařadil do běžného života?

Vrátil jsem se domů k mamince do Drslavic, protože sourozenci se rozutekli do světa a bydlela už sama. Snažil jsem se získat práci v blízké zbrojovce, ale neuspěl jsem. Nakonec jsem si našel zaměstnání v kamenictví v Uherském Brodě a vyráběl jsem náhrobky. Byli tu tvrdí, ale přímí chlapi, zatímco řada mých bývalých známých se ke mně točila zády, jako bych byl prašivý. Zpočátku na mě hleděli s nedůvěrou i chlapi z práce. Co je to za faráře, který tady s námi dělá náhrobky? Budižkničemu? Nebo měl mravnostní delikt? Teprve když jsem se práci pořádně naučil a plnil normu jako oni, přijali mě mezi sebe.

Kontaktovala Vás po propuštění StB?

Estébáci mě navštívili brzy po návratu domů a chtěli, abych jim pomohl získat ke spolupráci kněze z naší farnosti. To jsem jim odepřel. Snažili se se mnou domluvit alespoň další schůzky, jinými slovy, chtěli mě zpracovat pro donašečství. Rezolutně jsem odmítl a měl jsem od nich pokoj.

Změnilo vaše postavení pražské jaro?

Prvním jeho signálem bylo, že mi můj známý farář z nedalekých Hradčovic vymohl státní souhlas. Mohl jsem o sobotách a nedělích od ledna 1968 zastupovat nemocného kněze ve Stráni, na moravsko-slovenských hranicích. To trvalo až do dubna. V té době se také aktivizovala naše kongregace redemptoristů. Více jsme o sobě věděli a chtěli jsme kněžsky působit. Provinciál P. Jaroš nám doporučil snažit se znovu – vytvářet malé komunity a jít působit jako misionáři do neobsazených farností, především do litoměřické diecéze, kde jich bylo nejvíc. V létě mi napsal P. Vávra, který nastoupil do farnosti Nové Sedlo na Žatecku, abych mu přijel vypomáhat. V srpnu jsem dal výpověď v zaměstnání a odjel za ním. Sešli jsme se na faře tři a spolu s P. Jardou Sallerem jsme vytvořili malou komunitu. Celkem nás ve farnostech na Žatecku později působilo osm redemptoristů. Podobné komunity vznikly na Ostravsku, Brněnsku či v Jižních Čechách.

Získal jste státní souhlas pro nějakou farnost v litoměřické diecézi?

Já zatím souhlas neměl, protože platy už byly rozděleny, ale tajemník mi slíbil nástup k 1. lednu 1969. Od tohoto data mě ustanovili farářem v blízké vesničce Maloměřice; zůstal jsem tam 19 let. Farníci byli rádi, že po dvou letech od odchodu posledního kněze znovu přišel duchovní. Sloužil jsem každou neděli čtyři mše. Dvě v sousední Žihli, odpoledne v léčebně pro duševně nemocné a večer v Malměřicích. V roce 1969 jsem měl na náboženství ve škole přes sto dětí, přičemž třetina z nich byla nepokřtěná. Pak jsme udělali slavný křest, ale rodiče nedbali a neposílali děti do kostela, protože sami nebyli moc věřící. Snažil jsem se pro děti dělat soutěže, promítal jsem jim filmy, sportovali jsme. I přesto do kostela chodilo minimum mládeže. Podobná situace byla v celém kraji, snad jenom Jarda Saller měl jako zkušený skaut s dětmi větší úspěchy.

Nač jste zaměřil své pastorační úsilí?

Ke mně na faru jezdili spíš brigádníci-studenti ale i mladé rodiny z Plzně a z Prahy, jako katoličtí aktivisté Lachmanovi, Kaplanovi a další. Snažil jsem se většinu času o víkendech a o prázdninách věnovat přijíždějícím rodinám. Tehdy jsem opravdu pochopil, jak velkým

pokladem, srovnatelným s kněžskou službou, je pěkné manželství. Kolik víry, obětí a lásky potřebuje. Rodiny z měst se na faře mohly rekreovat a občas jsem pro rodiče připravil duchovní cvičení.

Jak jste vycházel s církevním tajemníkem?

Měl jsem štěstí, že Malměřice byly nejvzdálenější vesnicí tajemníkovrajonu, takže mě moc často nenavštěvoval. Přesto mi občas dal najevo, že má i v obci své lidi. Třeba

když jsem vycestoval do Vídně, hned po návratu mě navštívili tajní a sdělili mi, že ví, s kým jsem se tam setkal a u koho jsem bydlel. Řekl jsem tajemníkovi a estébákům, že z nich nemám strach a jsem připraven i na to, že mi odeberou souhlas. Jednou za mnou také přiletěl tajemník a žádal mě podepsat souhlas s Antichartou, jejíž text mi ukazoval v Rudém právu. Na to jsem mu řekl, že v těchto novinách jsem viděl v 50. letech různé štvance proti mnoha politickým vězňům, kteří byli nevinní, a jestli chce, ať mi přinese text Charty a můžeme si o něm promluvit. Zklamaný odešel s nepořízenou. Také jsem měl štěstí, že učitel ve škole, kde jsem učil náboženství, mě měl celkem rád, takže mi nedělal problémy.

Došlo s postupným ochabováním režimu v 80. letech k oživení kongregace?

Určitě. Častěji jsme se stýkali se spolubratry z Žatecka, z Karlových Varů z Rakovnicka, třeba při příležitosti narozenin nebo jen tak. Také jsme už měli kontakty s vedením kongregace v Římě a občas za námi přijížděl náš provinciál P. Jaroš. Působil jako profesor církevního práva v litoměřickém semináři a jako odborník měl zvláštní privilegium – mohl občas jezdit na přípravu církevního kodexu do Říma. Zastával bohužel stanovisko, abychom nevedli a nevychovávali tajně bohoslovce pro kongregaci, ale šli do duchovní správy. Případní bohoslovci měli studovat v oficiálním semináři v Litoměřicích, čímž se chtěl vyvarovat konfliktu se státní mocí. Z dnešního pohledu nevidím tento postoj jako příliš šťastný – znamenal pro nás omezení možnosti přijímání dorostu a úbytek členů, který dnes skutečně nastal. Naopak ti, kteří riskovali, třeba salesiáni, mají dnes dostatek kněží. Z našich spolubratrů získali kandidáty pro kongregaci jen P. Schuster nebo P. Saller.

Pád komunismu v roce 1989 přinesl vám i kongregaci nové podmínky působení...

Od roku 1988 jsem působil v Podbořanech. Využil jsem porevoluční otevřenosti a hned v listopadu 1989 jsem začal učit ve školách náboženství. V roce 1990 jsem se stal „z Božího dopuštění“ provinciálem a začal působit na Svaté Hoře. Během roku jsme jako kongregace začali postupně přebírat jednotlivé kláštery a fary spravované před nástupem komunistické totality – nejprve Svatou Horu, pak Tasovice, Králíky a Frýdek. Mnoho času jsem strávil úředniččinou a chozením po soudech. Mnohde byla situace velmi komplikovaná, protože domy byly psány na jednotlivé představené a ne na kongregaci. Jenže tito kněží už nežili. Bylo smutné slyšet u soudu: „Jaká kongregace? Vše je psáno na konkrétní fyzickou osobu! Nárok mají pouze dědici.“ Těžko jsme jim vysvětlovali, že kněží žádné potomky nemají. Proto jsme několik domů do vlastnictví už nedostali, třeba Libějovice, Brno, Plzeň, Ostravu. Měli jsme velké problémy s utvářením komunit, protože naši spolubratři působili ve farnostech a samozřejmě jsme je odtud nemohli vytrhnout, dokud nepřišel jiný, diecézní kněz. Přes všechny potíže považuji za malý zázrak, že jsme obnovili činnost ve čtyřech klášterech a kongregace má dnes nové mladé členy.

V době svého působení na Svaté Hoře jste také sedm let navštěvoval vězně na Bytíze u Příbrami...

Úkolem naší řehole je také navštěvovat ty nejopuštěnější. Vždyť sv. Alfons z Liguori docházel i za odsouzenými na smrt a za chudinou a poskytoval jim útěchu. Cítil jsem, že bych se mohl se svými zkušenostmi z kriminálu těmto lidem přiblížit a pochopit je. Jednou

týdně jsem za nimi dojížděl do věznice. Kluci se začali rychle hlásit. Nebyli věřící, ale hledali cestu k Bohu. Nosil jsem jim Bibli, modlili jsme se. Především jsem je vedl k tomu, aby si dokázali přiznat vinu a podívat se na sebe pravdivě. Zažil jsem tu pár krásných obrácení. Například František F. z Tábora měl tátu důstojníkem StB, prodělal si velmi tvrdé dětství a spadl do drog. Aby je dostal, musel je také distribuovat. Když nechtěl, přivázali ho drogoví mafiáni za auto a tahali na řetězech po silnici. Měl pak po těle 60 procent odřenin a popálenin. Když nemohli dostat peníze z jeho matky, drtili jí prsty mezi prkny. Při našich rozhovorech František našel víru. Díky za něj.

Má kongregace redemptoristů své poslání i dnes?

Především misie. Když se podíváte na diecézní kněze vyčerpané pastoračí, opravou kostelů, vyučováním náboženství, i oni si potřebují odpočinout. A to je místo pro misijní tým redemptoristů. Přijdou do farnosti a týden zde vedou misie – slouží mše svaté, zpovídají, besedují s dětmi, s mládeží, navštěvují nemocné, rozebírají s lidmi jejich problémy. Takové misie už realizuje tým našich kněží z Králík.

A v čem vidíte smysl života?

Žít plně víru, protože je to obrovský přínos pro všechny. Nežít jen pro sebe, ale aby skrze nás rostl Kristus. Také si člověk nesmí o sobě moc myslet, vždyť stejně skončíme na hřbitově a budeme jen tou troškou prachu. Měli bychom být světlem pro ostatní. Nezapomínat na to, že máme duši, že jsme obrazem Božím. Nespádnout jen do materiálních požitků. Neztratit hodnotu lidství.

MUČEDNÍK **BL. THEODOR ROMŽA,** BISKUP MUKAČEVSKÝ

Při pouti *Ad limina apostolorum*, se poutníkům dostalo jedinečné příležitosti objevit poselství sjednocené Církve, v duchu modlitby samotného Spasitele při poslední večeři: „aby byli jedno“. V kostele sv. Antonína, v Papežské koleji Russicum (foto na str. 9), zaznělo ve výkladu profesora R. Čemuse SJ jméno biskupa Theodora Romži, jehož ikona zdobí jeden z pilířů chrámu. U příležitosti výročí jeho mučednické smrti, tedy předkládám životní svědectví víry až k prolítí krve.

Narodil 14. dubna 1911 ve vesničce Velký Byčkov do početné rodiny železničního úředníka Pavla Romži, Theodorova matka

se jmenovala Marie a za svobodna měla příjmení Semak. Theodor v roce 1930 ukončil s vyznamenáním studium na gymnáziu v Chustu a rozhodl se pokračovat ve studiích teologií a filozofií v Římě, kde byl studentem Collegia Germanica a Collegia Russica. Roku 1936 přijal z rukou biskupa Dr. Oleksandra Jevrejinova v Římě kněžské svěcení.

V roce 1938 se pak vrací mladý kněz Theodor Romža do vlasti, nejprve je ustanoven do služby jako farář ve vesnici Berehovo v okrese Chust a od roku 1939 do roku 1944 je povolán, aby vyučoval jako profesor na bohoslovecké akademii v Užhorodě, kde byl i spirituálem kněžského semináře, v roce 1943 jej papež Pius XII. povýšil do hodnosti papežského kaplana. V témže roce obdržela československá exilová vláda v Londýně zprávu, že dne 31. května 1943 na okupovaném území ČSR zemřel mukačevský biskup Alexandr Stojka. Dr. Pavel Cibera pověřený v exilové vládě záležitostmi Podkarpatské Rusi navrhl, aby vláda doporučila Vatikánu do uprázdněného biskupského úřadu jmenovat Dr. Theodora Romžu, což vláda prostřednictvím francouzského nuncia skutečně učinila a Pius XII. s přihlídnutím k této žádosti skutečně mladého kněze biskupským úřadem pověřil.

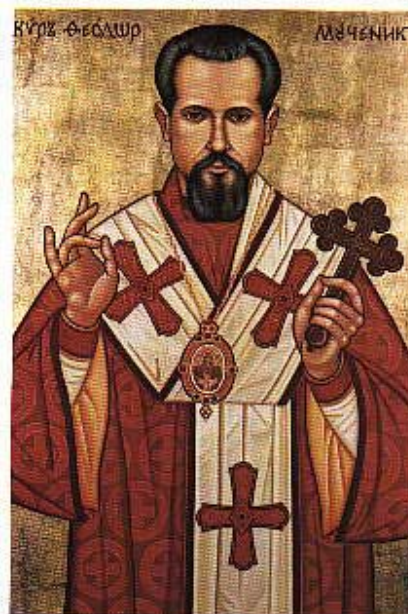
Theodoru Romžovi bylo pouhých 33 let, když jej 24. září 1944 Miklós Dudaš, biskup hajdudorožský, v užhorodské katedrále do biskupského úřadu vysvětil. Nový biskup převzal svou službu ve velmi složité geopolitické situaci. Po skončení druhé světové války již nikdy Sovětský svaz nevrátil do státního celku Československa území Podkarpatské Rusi, která během války okupoval, nebezpečí, která hrozila Řeckokatolické církvi již v období sovětské okupace, se začala stávat realitou, nešlo o nic menšího než o totální likvidaci tohoto společenství, navázaného na Vatikán a z pohledu úředníků SSSR tedy na zemi největšího ideového nepřítele. Biskup Theodor Romža odmítal rafinované nabídky atheistické vlády, které měly zajistit likvidaci jeho společenství formou sjednocení s pravoslavnou církví. Zde se, prosím, zastavme, byl bych rád, abyste si uvědomili, že budu-li hovořit o pravoslavné církvi, mám na mysli státem organizovanou instituci, poplatnou zájmům tehdejší politické moci, nehovořím o skutečných pravoslavných věřících, kněžích, biskupech, řeholnicích a řeholnicích, ale o lidech, kteří na sebe kněžské úbory oblékli z příkazu komunistické strany, aby stát převzal kontrolu nad Církví, aby vytvářel zdání demokratičnosti a svobody svého režimu, skuteční pravoslavní, stejně jako jiní věřící, byli pronásledováni, mučeni, vězněni a

pro svou víru umírali. Vraťme se nyní k biskupu Romžovi, sovětské úřady se rozhodly provést „sjednocení“ řeckokatolíků s pravoslavnými i přes Romžův odpor. Vhodnou příležitostí k veřejnému aktu „sjednocení“ se úřadům zdála být tradiční pouť všech řeckokatolíků ze širokého okolí na Černečí Hoře u Mukačeva v den svátku Nanebevzetí Panny Marie. Úřady biskupu Romžovi zakázaly se této pouti zúčastnit. Sovětské úřady k účasti na této pouti přivezly dokonce pět „pravoslavných biskupů“, aby akt „sjednocení“ měl slavnostní a hodnověrný ráz. Řeckokatolíčtí věřící se však dozvěděli o zákazu, kterým úřady znemožnily biskupu Romžovi účast na pouti, a ke zděšení úředníků nastal v celé pouti nečekaný obrat, neboť poutníci změnilí směr svého putování, až dorazili před chrám v Mukačevě, který ovšem již úřady řeckokatolíků zabraly, když jim byl tedy znemožněn vstup do chrámu, uskutečnily se poutní bohoslužby na prostranství před chrámem. Po této akci občanské neposlušnosti se úřady rozhodly zlikvidovat biskupa Romžu, neboť se jevil jako jednoznačný symbol odporu proti nové moci. V té době již nemělo biskupu Romžovi zůstat mnoho času pozemského putování. V neděli 26. října 1947 navštívil biskup Romža obec Lochovo, aby zde na prosbu místního duchovního posvětil obnovený chrám. Ve stejné době se ve vesnici objevila dvě vojenská auta - gazík a stjúd'bejkr. Věřící pojali podezření, že přítomnost vozů souvisí s biskupovou návštěvou a že mu hrozí nějaké nebezpečí, proto na biskupa Romžu naléhali, aby ves neopouštěl. Biskup Romža však nechtěl déle čekat, jako by věděl, že pokud mu hrozí nějaké nebezpečí, stejně se před ním neukryje, a stejně jako se Pán Ježíš vydal do Jeruzaléma, i když věděl, že je to i cesta na Golgathu, biskup Romža nakonec rozhodl: „Ráno pojedeme. Necht' se stane vůle Boží!“

27. října 1947 ráno nasedl biskup Romža se svým doprovodem do kočáru a vydali se na zpáteční cestu. Před vesnicí Ivanovce jedno z podezřelých vojenských aut - stjúd'bejkr - narazilo prudce do kočáru, který se převrátil, a usmrtilo koně. Biskup Theodor Romža, otec Daniel Bačinský a kočí Choma byli těžce zraněni, bohoslovci, kteří byli v doprovodu, byli zraněni jen lehce a jakmile se vzpamatovali z prvního šoku, utíkali, aby přivolali pomoc. V tu chvíli přijel druhý z podezřelých vojenských vozů - gazík, z něho vyskákali muži ozbrojeni železnými tyčemi a začali zraněné tlouci do hlavy, aby je usmrtili, jejich zločinný záměr však překazilo poštovní auto z Mukačeva. Zaskočení zločinci nasedli rychle do gazíku a ujeli, poštovní zaměstnanci naložili zraněné do svého vozu a dopravili je do městské nemocnice v Mukačevu, kde jim poskytl kvalifikovanou péči známý, velmi obětavý a svědomitý lékař-chirurg Dr. Alexander Fedyneec. Zdálo se, že život zraněných bude zachráněn. V té době v nemocnici ještě sloužily jako zdravotnice sestry basiliánky, jejichž představená, sestra Theofila, pečovala o biskupa Romžu i ostatní zraněné, tato sestra se stala největší překážkou pro sovětskou moc v ďábelském záměru odstranění biskupa Romži. Bohužel v čele nemocnice stál již prosověsky orientovaný Dr. Bergman, který sice nařídil, aby pacienti dostali oddělený pokoj a strava aby jim byla připravována individuálně, čímž mělo být vyvoláno zdání té největší péče o osobu biskupa Romži před zraky veřejnosti, ale na druhé straně do nemocnice umístil jako sanitárku vražednici Odarku, jejímž úkolem bylo biskupa odstranit. Největší překážkou pro odstranění biskupa byla tedy sestra Theofila, v níž sanitárka Odarka, která byla určena právě jako výpomoc v biskupově pokoji, vyvolala nedůvěru. Dr. Fedyneec konstatoval, že zdravotní stav zraněných se zlepšuje, u lůžek nemocných zůstávala během dne manželka otce Bačinského a v noci sestra Theofila, neboť paní Bačinské noční

přítomnost v nemocnici Dr. Bergman přísně zakázal, obě ženy připravovaly nemocným stravu, neboť „individuální“ péče Dr. Bergmana o zajištění nemocniční stravy v nich vyvolávala nedůvěru. Když Bergman zjistil, že není možné se k nemocným nestřeženě přiblížit, přikročil k zuřivému kroku, 29.10. kolem půlnoci vyhlásil mimořádnou vizitu a nutil sestru Theofilu, aby jej při ní doprovodila, sestra prohlásila, že nemocné neopustí a odmítla svému nadřízenému poslušnost. Následující den přijel na návštěvu otec Peter Vasko z Lochova a zaplakal, když uviděl zbědovaný stav zraněného biskupa. Biskup Romža mu však řekl: „Neplač, Petře, trpět a prolévat krev za Boha, za víru, za církev, to je pro nás veliká milost a čest. Petře, buď tak hodný a popros svého tchána, starého otce Daniela Bačinského, aby k nám přišel s Nejsvětější svátostí. Budu mu za to velmi vděčný.“ 31.10. ráno staříčský otec Bačinský posloužil biskupu Romžovi svátostmi a odpoledne biskupa navštívily jeho dvě sestry. V noci na 1. listopad zaklepala na dveře pokoje Ihumena Ihnatija Gerevyč z Užhorodu, přijela se zprávou, že si Dr. Bergman stěžoval na chování sestry Theofily a že její neposlušnost přičítá jejímu vysílení ze stálého bdění u nemocných, požádal tedy Ihumenu, aby sestru Theofilu vystřídala, aby si mohla „odpočinout“, ta však Ihumenu prosí, aby Bergmanově žádosti nevyhovovala. Obě sestry se proto obracejí na biskupa s prosbou, aby jim poradil. Biskup Romža říká jasně, že vůle Matky Ihumeny je zákonem, sestra Theofila by si skutečně měla odpočinout. Sestra Theofila tedy poslušně, ale se slzami v očích odchází, ještě však prosí sestru, která ji má vystřídat, aby za žádných okolností neopouštěla pokoj nemocných. Opět v noci přichází doktor Bergman, aby konal nečekanou a nesmyslnou noční vizitu, a žádá sestru, aby jej při ní doprovodila, ta sice argumentuje, že není ve službě a že je v pokoji nemocných dobrovolně, jen aby vystřídala unavenou Theofilu, a že jí tedy nenáleží doprovázet Bergmana, ale ten je neoblomný, až ji nakonec donutí pokoj opustit. To byl ten moment, který bylo potřeba vyvolat, aby mohlo dojít ke zločinné vraždě. Otec Bačinský, který nespal, později vypověděl, že do pokoje vnikla sanitářka Odarka, přistoupila k lůžku biskupa Romži a cosi mu podržela pod nosem a zase odešla. Tak se to, co se nepodařilo u Ivanovce formou zinscenované silniční nehody, dokončilo v nemocnici prostřednictvím této dívky. Ve 36 letech svého života, v době, kdy se jinak jeho zdravotní stav již stabilizoval a byl mimo nebezpečí ohrožení života, umírá biskup Theodor Romža na otravu kyanidem. S posledními slovy „O, Isuse“ přestalo navždy bít i biskupovo srdce. Pohled na zmučené tělo byl žalostný, dvojitá zlomenina dolní čelisti a všechny zuby, mimo sedmiček, vyražené. Zmučené tělo bylo pohřbeno v kryptě užhorodské katedrály, ale ani zde, jak se zdá, nedalo vrahům z KGB (Komitet gosudarstvennoj bezopasnosti) spát, neboť krátce po pohřbu bylo odneseno, lebka zemřelého byla na dvě půlky rozříznuta a byl z ní vyjmut mozek, po tomto nesmyslném konání bylo tělo vráceno zpět do krypty. V roce 1949 byla Řeckokatolická církev zakázána a věřící ztratili do katedrály možnost přístupu. Krutý osud stihl i neohroženou sestru Theofilu, byla se zvráceným výsměchem realitě obžalována z podílu na zavraždění biskupa Romži a odsouzena na deset let do vězení, z čehož tam osm let skutečně prožila. Snad KGB doufala, že když se nepodařilo biskupovu smrt zinscenovat jako nehodu, budou si věřící myslet, že byl zavražděn v rámci nějaké vnitrocírkevní intriky. Je zřejmé, že se KGB nechtěla odvážit vést proti biskupu Romžovi otevřený politický proces, vládnoucí moc doufala, že se jí podaří vnutit obyvatelstvu na Podkarpatské Rusi zdání demokratičnosti a že se odtržením tohoto území od Československa vlastně nic nestalo a nezměnilo. Sestra

Theofila trpěla psychickým i fyzickým týráním a byla na samém pokraji zoufalství, ale Pán ji nenechal padnout do hlubiny, z níž by její duše nenalezla cesty zpět, po jednom krutém výslechu ji bachař umístil do železné kabiny na chodbě (tzv. boxu), kam se dávali vězni, než byli vráceni na celu, aby se neviděli a nemohli komunikovat s jinými uvězněnými. Sestra Theofila vyčerpáním usnula ve stoje, a tu se jí zdálo: „...že spěchám na volání zvonku k našim vratům v Mukačevě. Otevírám vrata, a hle, v hábitě, s listem papíru v ruce stojí přede mnou náš drahý mučedník preosvjaščenyj Theodor. Já, zaražena jeho zjevením, uvědomuji si skutečnosti, které prožívám v souvislosti s jeho mučednickou smrtí. Toužím si s ním pohovořit, velice naléhavě prosím, aby se mnou zašel do hovorny, ale on bez jediného slova dal mi do rukou papír, žehnal, zvedl ruce, jako kněží zvedají při liturgii ruce k nebi, lehce se zvedá a ztrácí se mému zraku v nekonečnu. Já zaražena, že ho již nevidím, dívám se na list v mých rukou, a poznávám parte o jeho smrti, které jsme svého času nechaly vytisknout. Za chvíli se začal papír v mých rukou velice rychle rozrůstat. Když byl tak veliký, že jsem ho mohla držet s rozepjatýma rukama, text na listu se změnil a objevil se zářivý zlatý nápis: „ŠÍŘENÍ MÉHO OSLAVENÍ PŘENECH BUDOUCNU“ s podpisem umučeného vladyky. V tu chvíli se otevřely dveře boxu a odvedli mě. Nejsem schopna vysvětlit to nesmírné štěstí, které jsem tenkrát pocítila. Tento sen se stal pro mě léčivým balzámem. Jak zázračnou, tak léčivou duševní i fyzickou podporou, nejen v těch dnech mého dalšího vězení, ale celého mého života až do této chvíle.“ Pán si tak vyvolil sestru Theofilu, aby se stala svědkem o Jeho věrném služebníkovi biskupu Romžovi, který vydal svědectví křesťanské víry svou krví. Svědectví sestry Teofily se šířilo v samizdatu a po pádu železné opony jej při své cestě do U.S.A. staříčká sestra předala světu. Z podnětu biskupů v U.S.A. byl zahájen proces beatifikace biskupa - mučedníka Theodora Romži.

V létě roku 1998 sestoupil jeden z kněží do krypty pod užhorodskou katedrálou, aby se na místě, kde bylo biskupovo tělo původně pochováno (dle svědectví dodnes žijících osob), modlil. Místo bylo od znesvěcení hrobu příslušníky KGB prázdné. Okolo byly vypáčené rakve a stopy vandalismu. Kněze upoutalo místo, kde se nezdálo ležet nic víc než změt' prken. Začal rukou ohledávat, co je pod nimi, a našel solideo - červenou čepičku, jaké nosí na temeni hlavy biskupové, poté našel i rozpolcenou lebku a části liturgického oděvu, který odpovídal tomu, který měl podle fotografií na sobě biskup Romža při ukládání do rakve. Během oficiální exhumace byla po rozříznutí biskupské kleriky objevena i po padesáti letech neporušená kněžská košile, ušitá ve stylu ruské rubášky, jakou nosívali studenti Russica v Římě, není pochyb o tom, že nalezené tělo jsou ostatky biskupa Romži, nad nalezeným tělem se skláněla i osmasedmdesátiletá basiliánka, sestra Theofila.

Biskupa Theodora Romžu pak 27. června 2001 beatifikoval v ukrajinském Lvově Jan Pavel II., při své apoštolské cestě do „země mučedníků“ (srv. *Farní Informátor* 16.-26. neděle v mezidobí, 22.7.-30.9.2001).

SV. MARTIN TOURSKÝ

NEJKRÁSNEJŠÍ ZNAMENÍ BOŽÍHO KRÁLOVSTVÍ MEZI LIDMI JE LÁSKA

(úvodní slovo Tomáše kardinála Špidlíka k mé publikaci **APOŠTOL VENKOVA**,
srv. Farní informátor 31. neděle v mezidobí 2006. 5. listopadu 2006)

Jeden z českých turistů uviděl nad portálem katedrály v italské Luce velkou sochu svatého Martina na koni. Seká šavlí na půl vojenský plášť. Čech k němu mávnul rukou a pozdravil: "Pozdrav Pán Bůh, krajane!" Považoval ho za krajana, protože je u nás obrazů, soch i kostelů mnoho. Ale ty jsou i jinde. Naši sousedi poslovenštili francouzské město Tours a vznikl Turčanský sv. Martin. I v Itálii se s tímto světce setkáváme často. Zatímco k nám "přijíždí na bílém koni", v Římě bývají poslední teplé dny, "svatomartinské léto". Vznikla legenda, že sám Pán Bůh poslal světci slunko, aby neprochladnul, když daroval plášť chudáku. Ale popularita sv. Martina není jenom lidová. Jeho starý životopis je důležitým dokumentem v dějinách duchovnosti. Koho má církev považovat za svatého? V jádře to jsou všichni křesťané, kteří dostali

při křtu Ducha svatého a milost Boží si uchovali. Na oltáře, za vzor a přímluvce, však staví církev jenom ty, kdo nějakým způsobem vydali svědectví o zvláštní síle Ducha, který v nich byl. V prvních křesťanských dobách to byli mučedníci. Mezi nimi zvláště ctily mladé dívky: Cecílii, Anežku, Anastázií. Odvahu, kterou při smrti ukázaly, nebyla z nich samých, ale byla v nich síla Boží. Když přestala doba krvavého pronásledování, začali uctívat jako světce mnichy, kteří opustili svět, žili v poušti v těžkých podmínkách, v postech a stále modlitbě. I ti byli světu svědectvím, že je důležitější myslet na Bohu, než na svět. Ale vždycky se přitom lidé ptali: Je svatost jenom pro takové hrdiny, dosáhne se jí jenom tak neobyčejným způsobem? Mají přece dar Ducha svatého všichni věřící. Jak se projeví? Svatý Martin je jeden z prvních uctívaných světců, který nebyl ani mučedníkem, ani mnichem. Byl napřed voják, pak biskup. Ve službě církve vykonal mnoho. Ale tradice uchovala především vzpomínku na vojáka, který rozděluje svůj plášť s chudákem.

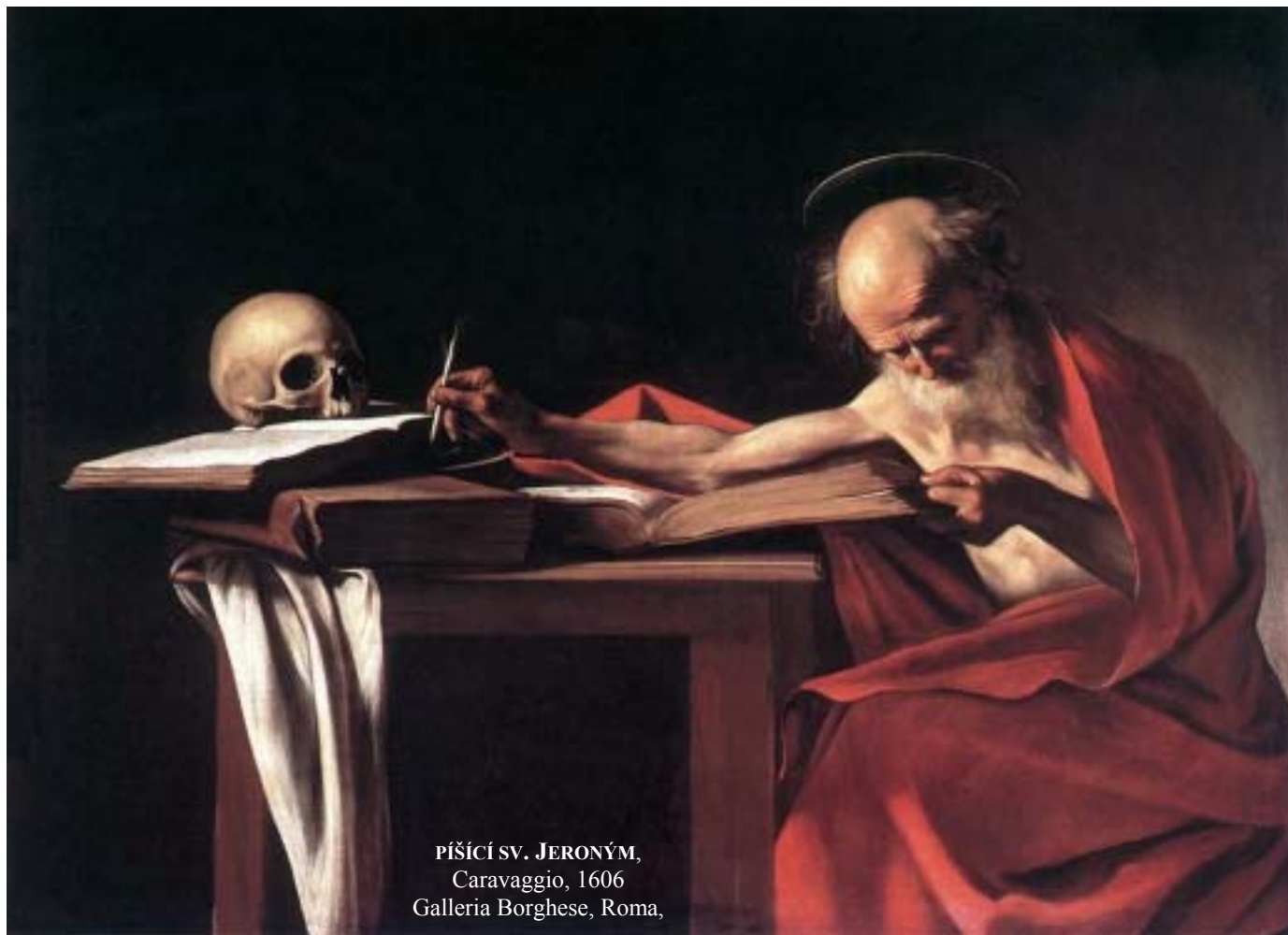
Je to svědectví, na které už tak důrazně upozornil sv. Pavel. Nejkrásnější znamení Božího království mezi lidmi je láska. Nemohou být všichni mučedníci ani mniši, ale všichni se mohou a mají denně rozdělovat o své jmění s těmi, kdo jsou potřebnější než oni sami. A tak podle římské legendy zasvitne slunko na naší zemi, i když se kolem dokola pozoruje mráz a nepohoda.

(Obr: Jan Pavel II. u hrobu sv. Martina v Tours, 21.9.1996)

**STŘEDEM JEHO ŽIVOTA BYLO PÍSMO SVATÉ, PŘELOŽIL HO DO LATINY,
KOMENTOVAL, A PŘEDEVŠÍM USILOVNĚ ŽIL**

SV. JERONÝM

(katecheze Benedikta XVI. při středověké generální audienci, 7. 11.)

PÍŠÍCÍ SV. JERONÝM,
Caravaggio, 1606
Galleria Borghese, Roma,

Drazí bratři a sestry!

Dnes zaměříme svou pozornost na svatého Jeronýma, církevního Otce, jenž položil do středu svého života Bibli, kterou přeložil do latinského jazyka, komentoval ji ve svých dílech a především se snažil ji konkrétně během své dlouhé pozemské existence žít, navzdory své dobře známé vznětlivé a prudké povaze, kterou měl od přirozenosti.

Jeroným se narodil kolem roku 347 ve Stridonu v křesťanské rodině, od níž obdržel důkladnou výchovu. Byl poslán na studia do Říma. V mládí cítil přitažlivost světského života (srov. *Ep.* 22,7), ale převážila v něm touha a zájem o křesťanské náboženství. Kolem roku 366 přijal křest a vydal se cestou asketického života, odebral se do Akvileje, kde se začlenil do skupiny horlivých křesťanů, které sám definoval jako „chór blažených“ (*Chron. ad ann.* 374), který byl shromážděn kolem biskupa Valeriána. Potom odjel na Východ a žil jako poustevník v poušti, na jih od města Aleppa (srov. *Ep.* 14,10) a věnoval se důkladnému studiu. Zdokonalil svou znalost řečtiny, začal studovat hebrejštinu (srov. *Ep.* 125,12),

přepisoval patristické kodexy a spisy (srov. *Ep.* 5,2). Meditace, samota a kontakt se Slovem Božím daly uzrát jeho křesťanské vnímavosti. Palčivěji pociťoval tíži mladických prohřešků (srov. *Ep.* 22,7) a živě vnímal kontrast mezi pohanskou mentalitou a křesťanským životem. Kontrast, který proslul v dramatické a působivé „vizi“, o níž nám zanechal zprávu. Zdálo se mu v ní, že je bičován před Boží tváří, protože je „ciceronián a nikoli křesťan“ (srov. *Ep.* 22,30).

Roku 382 se odebral do Říma. Tady jej papež Damas, který znal jeho pověst askety a jeho odbornou kompetenci, přijal za sekretáře a rádce; povzbudil ho k tomu, aby se z kulturních a pastoračních důvodů pustil do nového latinského překladu biblických textů. Některé osoby z kruhů římské aristokracie, zejména šlechtičny Pavla, Marcela, Asella, Lea a další, které toužily vydat se cestou křesťanské dokonalosti a prohloubit vlastní poznání Slova Božího, zvolily si jej jako duchovního vůdce a učitele metodického přístupu k posvátným textům. Tyto urozené ženy se rovněž naučily řecky a hebrejsky.

Po smrti papeže Damase roku 385 Jeroným opustil Řím a vydal se nejprve na pouť do Svaté země, mlčenlivé svědkyně pozemského života Kristova, potom do Egypta, vyvolené země mnoha mnichů (srov. *Contra Rufinum* 3,22; *Ep.* 108,6-14). Roku 386 doputoval do Betléma, kde byly velkodušným přispěním vznešené vdovy Pavly vybudovány mužský a ženský klášter a „se vzpomínkou na Marii a Josefa, kteří neměli kde složit hlavu“ (*Ep.* 108,14), tam byl vybudován také hospic pro poutníky, přicházející do Svaté země. V Betlémě zůstal až do své smrti a pokračoval v intenzivní činnosti: komentoval Slovo Boží, hájil víru, rázně oponoval různým herezím, vybízel mnichy k dokonalosti, vyučoval mladé studenty klasické i křesťanské kultury a pastoračně se věnoval poutníkům, kteří navštěvovali Svatou zemi. Skonal ve své cele, nedaleko jeskyně Narození 30.zář 419/420.

Literární formace a rozsáhlá erudice umožnily Jeronýmovi přistoupit k revizi a překladu mnoha biblických textů. Odvedl tak cennou práci pro latinskou církev a západní kulturu. Na základě originálních textů v řečtině a hebrejštině a díky konfrontaci s předcházejícími verzemi uskutečnil revizi čtyř Evangelíí v latinském jazyce, potom Žaltáře a velké části Starého zákona. S přihlédnutím k hebrejskému originálu a řečtině Septuaginty, klasickému řeckému znění Starého zákona, sahajícímu do předkřesťanské doby, i k předcházejícím latinským verzím mohl Jeroným spolu s dalšími spolupracovníky nabídnout překlad lepší, kterým je tzv. „Vulgáta“ čili „oficiální“ text latinské církve, který byl za takový uznán Tridentským koncilem a který i po nedávné revizi zůstal „oficiálním“ textem latinské církve. Je zajímavé poukázat na kritéria, kterých se tento velký biblista přidržel ve svém překladatelském díle. Sám je zmiňuje, když tvrdí, že zachovává dokonce i pořadí slov Písma Svatého, protože v něm „je i pořadí slov tajemstvím“ (*Ep.* 57,5), tzn. zjevením. Kromě toho klade důraz na nezbytnost sahat po originálních textech: „Kdykoli vyvstane nějaká diskuse mezi latiníky o Novém zákoně kvůli odlišným verzím rukopisů saháme po originále, tzn. po řeckém textu, v němž byla Nová Smlouva sepsána. Stejně tak ve Starém zákoně, jsou-li rozdíly mezi řeckými a latinskými texty, odvoláváme se na originální, hebrejský text. Tak lze všechno, co vychází z pramene, opět nalézat v potocích“ (*Ep.* 106,2). Jeroným také mnohé biblické texty komentoval. Podle něho mají komentáře nabízet různá mínění, „takže obezřetný čtenář po té, co si přečte různá vysvětlení a seznámí se s mnoha míněními, mezi

nimiž volí, může usoudit, které je nejpřijatelnější a jako znalý penězoměnc odmítnout falešnou minci“ (*Contra Rufinum* 1,16).

Energicky a s vervou vyvracel heretiky, kteří odmítali tradici a víru Církve. Ukázal také důležitost a hodnotu křesťanské literatury, která se tehdy stávala opravdovou kulturou, jež snesla srovnání s kulturou klasickou. Učinil tak ve svém spise *De viris illustribus*, díle, v němž Jeroným představuje životopisy více než stovky křesťanských autorů. Napsal také životopisy mnichů, kterými kromě duchovních profilů také ilustroval mnišský ideál a mimoto také přeložil různá díla řeckých autorů. A nakonec ve své hodnotné Korespondenci, mistrovském díle latinské literatury, vystupuje Jeroným jako vzdělanec, asketa a průvodce duší.

Co se můžeme od svatého Jeronýma naučit my? Mám za to, že především toto: milovat Slovo Boží v Písmu Svatém. Svatý Jeroným říká: „Neznalost Písma znamená neznalost Krista“. Proto je důležité, aby každý křesťan žil v kontaktu a osobním dialogu se Slovem Božím, darovaným nám v Písmu svatém. Tento náš dialog s Ním musí mít vždy dvě dimenze: z jedné strany to musí být dialog skutečně osobní, protože Bůh mluví s každým z nás skrze Písmo Svaté a pro každého má poselství. Musíme číst Písmo Svaté nejen jako slova z minulosti, ale jako Slovo Boží, které se obrací také k nám a snažit se chápat, co Pán chce říci nám. Abychom však neupadli do individualismu, musíme mít přitom na paměti, že Slovo Boží je nám dáno k budování společenství, aby nás sjednotilo v pravdě naší cesty k Bohu. Přestože tedy zůstává Slovem osobním, je také Slovem, které buduje společenství. Proto jej musíme číst ve společenství s živou Církví. Privilegovaným místem četby a naslouchání Slovu Božímu je liturgie, v níž slavením Slova a slavením přítomnosti Kristova Těla mezi námi nakonec Slovo ožívá, mluví k nám a je přítomné v našem životě. Na paměti musíme také mít, že Slovo Boží překračuje doby. Lidská mínění přicházejí a odcházejí. To co je dnes nejmodernější, bude zítra nejzastaralejší. Slovo Boží je však Slovem života věčného, nosí v sobě věčnost, to co platí na vždy. Neseme-li v sobě Slovo Boží, pak v sobě neseme věčnost, život věčný.

Skončím proto slovem svatého Jeronýma svatému Pavlínu z Noly. Velký exegeta v něm vyjadřuje právě tuto skutečnost, tedy že ve Slově Božím se nám dostává věčnosti, věčného života. Svatý Jeroným říká: „Snažme se naučit na zemi oněm pravdám, jejichž obsah přetrvává i v nebi, na věčnosti“ (*Ep.* 53,10).

HISTORICKÁ NÁVŠTĚVA

V úterý, 6. listopadu 2007, se uskutečnil třicetiminutový rozhovor mezi papežem Benediktem XVI. a saudsko-arabským králem Abdullah bin Abdul Azizem (nar. 1924) za přítomnosti dvou kněží, coby překladatelů. Vskutku epochální událost, i vzhledem k tomu, že mezi Vatikánem a Saudsko-Arabským královstvím neexistují diplomatické styky. Epochální událost rovněž po „Řezeňské krizi“,

kteřá snad nyní může být nahlížena v novém světle. Šestý král této země přijel na audienci s dvanáctičlenným doprovodem, v němž nebyla žádná žena, Vzpřímený, hrdý, milovník koní, hluboce spjat s tradicí. Tuto návštěvu už v září při svém setkání s Benediktem XVI. v Castel Gandolfu připravoval královský ministr zahraničí Al Faisal, jehož už v minulosti celkem třikrát přijal Jan Pavel II.

Titul „*Kustod dvou posvátných mešit*“ (Mekky a Mediny), z něj činí zcela jedinečnou osobnost celého arabského světa. Také proto tato návštěva u papeže znamená významný krok na cestě dialogu.

Modrá tunika, bílý plášť, pokrývka hlavy lemovaná zlatem. Saudský král přinesl Benediktu XVI. dva dary: stříbrnou a zlatou sošku, a lazurit, znázorňující palmu, velblouda s jeho jezdce, symbol pouště a beduínských kmenů, mezi nimiž král prožil spoustu let. Ale také zlatý meč a posety drahokamy, jenž na Svatého Otce velmi zapůsobil. Tasil jej s úsměvem, plným obdivu a úžasu. Benedikt XVI. daroval králi zlatou medaili svého pontifikátu a vatikánskou rytinu ze XVI. století.

Výměna obrazů a kultur. Král Abdullah je neustále velmi aktivní v mezinárodní diplomacii, a to dává naději na budoucnost konkrétního dialogu. V Saudské Arábii totiž neexistuje náboženská svoboda, i když

v poslední době jsou patrné pozitivní náznaky. Abdullah je navíc silným zastáncem odsouzení všech forem terorismu. V roce 2005 na konferenci v Radu vyzval, aby se rozvíjela mezinárodní spolupráce k potření této metly současného světa.

Dva staří vůdcové, na první pohled velmi vzdálení co do kultury, dějin i vzdělání, si dnes tiskli ruce jako dávní přátelé. Papež, nehledě na protokol, vyšel dokonce králi Abdullahovi vstříc až do trůnního sálu a s vzácným hostem si podali obě ruce..

Událost vskutku významná, i když samotný Abdullah se setkal už s Janem Pavlem II. u příležitosti své předchozí cesty do Itálie, v květnu 1999, kdy zastával funkci zástupce ministra obrany a velitele národní gardy.

Saudsko arabský deník *Arab News* už před setkáním napsal, že „se očekávají rozhovory na téma vztahů mezi věřícími islámu a křesťany, a o nutnosti, aby všichni věřící společně usilovali o mír“.

Vatikánské komuniké skutečně uvádí, že „byl kladen důraz na rozvíjení dialogu mezi kulturami a náboženstvími, zaměřeného na pokojné a plodné soužití mezi lidmi a národy, a na hodnotu spolupráce mezi křesťany, muslimy a židy při prosazování míru, spravedlnosti a duchovních i morálních hodnot, zvláště podpory rodiny“.

Významným bodem rozhovoru byl i odkaz na Blízký Východ. Papež tuto otázku vzpomíná velmi často a saudský král se osobně angažoval na mírovém projektu zemí Ligy arabských států s Izraelem, výměnou za stažení z území okupovaných od roku 1967 a spravedlivé řešení pro Jeruzalém a palestinské uprchlíky. Také aktuální 13 denní turné po evropských zemích, zahájené minulý týden ve Velké Británii, jež bude pokračovat dále do Německa a Turecka, má za cíl podpořit práva Palestinců vzhledem k nadcházející konferenci v americké Annapolis, kde by se mělo jednat o klíčových bodech vztahů mezi Izraelci a Palestinci.

Dalším bodem, v němž se očekávala intervence Svatého Stolce, je otázka křesťanů v Saudské Arábii. V této souvislosti komuniké říká, že „v přání prosperity všem obyvatelům země, ze strany vatikánských představitelů, zazněla i zmínka o pozitivní a činné přítomnosti křesťanů“. Někdo očekával víc, ale je třeba si uvědomit, že je to

poprvé, co se v prohlášení o setkání s vrcholným představitelem Saudské Arábie – a nyní navíc králem – mluví o křesťanech, kteří žijí v zemi, jejíž obyvatelstvo tvoří 100% muslimové. S ohledem na přistěhovalectví, však na tomto území žije kolem půldruhého miliónu křesťanů. Tito však mají přísně zakázáno vlastnit křesťanské knihy či obrazy, kříže, růžence, atd. V celé zemi nejsou kostely ani kněží – vyjma těch, kteří sídlí na ambasádách – ani nejsou dovolena modlitební setkání v soukromých domech. Záminkou těchto postojů je přesvědčení, že „celá Arábie je jedinou mešitou“ a z toho důvodu se vždy zakazovala možnost stavby byť jen kaple. Saudsko arabsští představitelé na otázky tohoto druhu odpovídali, že by to bylo stejné, jako by oni „žádali o vybudování mešity ve Vatikáně“.

To všechno bylo v minulosti důvodem, proč Vatikán označoval právě Saudskou Arábii za zemi, kde se nejméně respektuje náboženská svoboda. Dnes se toto téma neotvíralo, stejně, jako se oficiálně nemluvilo o dosud neexistujících diplomatických vztazích. V komuniké se však praví, že král se setkal i se státním sekretářem, kardinálem Tarcisio Bertone a všechna tato setkání „probíhala v srdečné atmosféře“.

Arabský tisk jednomyslně označil setkání saudského krále Abdullah s Benediktem XVI. za „historické“.

Všichni zdůrazňují společné zamyšlení nad úlohou náboženství pro mír a spravedlnost – ne všichni však zmiňují odkaz i na židy, o němž výslovně mluví vatikánské komuniké. Mnozí, především saudští Arabové mluví o žádosti Vatikánu o náboženskou svobodu křesťanů a ukazují na společné vnímání nezbytnosti mírové cesty mezi Izraelci a Palestinci.

Oficiální saudský agentura SPA uvádí mimo jiné, že „obě strany zdůraznily, že násilí a terorismus nemají nic do činění s náboženstvím“, - prohlášení, jež se ve Vatikánu zveřejněném komuniké o setkání nenachází. Týž zdroj tlumočí konstatování saudského krále o úloze náboženství pro mír a spravedlnost, ale nemluví o rozšíření této úvahy i na židy, což vatikánské komuniké naopak obsahuje.

O „dialogu mezi muslimy, křesťany a židy při rozvíjení míru, spravedlnosti a morálních hodnot“ však mluví saudský deník *Arab News*. Král i papež, - podle tohoto zdroje – „rovněž zdůraznili, že násilí a terorismus nemají náboženství ani vlast“. „Všechny země a všechny národy – jak dodali – musí spolupracovat na vymýcení terorizmu“.

Deník pak píše, že k setkání došlo krátce poté, co 138 muslimských badatelů zaslalo dopis papeži a křesťanským představitelům, a přináší i rozsáhlou sérii pohledů lidí, kteří v Saudské Arábii žijí, a které podtrhují význam tohoto kroku, který král učinil pro zlepšení vztahů mezi muslimy a křesťany. (Foto: Reuters)

MODLITBA ZA OBRŽENÍ MILOSTI NA PŘÍMLUVU BOŽÍHO SLUŽEBNÍKA PAPEŽE JANA PAVLA II.

PEREGRINATIO AD LIMINA APOSTOLORUM, modlitba u hrobu Božího služebníka papeže Jana Pavla II.
v kryptách vatikánské baziliky, 9. června 2007

**Ó Nejsvětější Trojice,
děkujeme ti, žes církvi darovala papeže Jana Pavla II. a dala v něm zazářit
něžnosti svého otcovství, slávy Kristova kříže a jasu Ducha lásky.
Svou bezmeznou důvěrou v tvé nekonečné milosrdenství
a v mateřskou přímluvu Panny Marie
nám zosobnil obraz Ježíše, Dobrého Pastýře
a ukázal nám tak svatost jako vysoké měřítko řádného křesťanského života,
jako cestu k dosažení věčného společenství s tebou.
Na jeho přímluvu nám podle své vůle uděl milost
.....(vložit vlastní prosbu za uzdravení duše či těla),
o kterou vroucně prosíme,
v naději, že bude brzy přiřazen k počtu tvých svatých.
Amen.**

S církevním schválením
Kardinál CAMILLO RUINI
Generální vikář Jeho Svatosti pro Římskou diecézi

POŘAD BOHOSLUŽEB: 11. – 18. listopadu 2007

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 11. listopadu	32. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za +Terezií PROVAZNÍKO- VOU, živou a + rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Annu KREJČÍ, manžela a děti
		PODIVICE 11.00	za Františku a Miroslava HUDEČKOVY a Oldřišku a Jana NAVRÁTILOVY
PONDĚLÍ 12. listopadu	sv. JOSAFAT, BISKUP A MUČEDNÍK	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Vojtěcha ADAMCE
ÚTERÝ 13. listopadu	sv. ANEŽKA ČESKÁ, PANNA	PODIVICE 8.00	za + Františka VELECKÉHO, dvoje rodiče a duše v očisti
STŘEDA 14. listopadu	STŘEDA 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 17.00	na poděkování za 88 let života a Boží požehnání pro rodinu
ČTVRTEK 15. listopadu	sv. ALBERT VELIKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Bohumila BAYERA, živou a zemřelou rodinu
PÁTEK 16. listopadu	PÁTEK 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Karla ŠTRAJTA, rodiče a tři sestry
SOBOTA 17. listopadu	sv. ALŽBĚTA UHERSKÁ, ŘEHOLNICE		
NEDĚLE 18. listopadu	33. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za živou a zemřelou rodinu PŘEROVSKOU
		DRYSICE 9.30	za +Boženu KLUDÁKOVOU, manžela a živou rodinu
		PODIVICE 11.00	za + Otakara DRAGONA, živou a zemřelou rodinu

PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA

PUSTIMĚŘ: 6.300,-Kč; **DRYSICE:** 3.500,-Kč; **PODIVICE:** 1.000,-Kč
PÁN BŮH ZAPLAŤ VŠEM, KDO PAMATUJETE NA POTŘEBY SVÉ FARNOSTI.

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA MĚSÍC LISTOPAD

1. Aby ti, kdo se věnují lékařskému bádání i ti, kdo pracují v legislativě, chovali vždy hlubokou úctu k lidskému životu od jeho početí až po přirozené završení.
2. Aby na korejském poloostrově rostl duch smíření a pokoje.
3. Aby nám připomínka svatých a věrných zemřelých pomáhala prožívat mocné okamžiky církevního i rodinného smíření, abychom tak tvořili Církev, jejímž středem je Zmrtvýchvstalý Kristus, o němž vydáváme svědectví svým bližním.
4. Aby Maria, Královna všech svatých, posilovala naději věřících při putování k nebeskému Jeruzalému.

FARNÍ INFORMÁTOR, XIII. roč., týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE (zázn. 517356351, mobil: 723593106, josef.benicek@tiscali.cz). Vychází každou neděli díky Božimu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neb bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o.; tisk 1ks =15,-Kč/ks. Ve formátu pdf na www.pustimer-farnost.cz.